Poštnina plačana v gotovini. Leto LXII V Ljubljani, v torek 3. julija 1934 Štev. 147 a Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Močvirje fašizma

Krvavi dogodki, ki so se preteklo soboto odigravali v Nemčiji in se bodo brez dvoma še odigravali, so podali vsemu kulturnemu svetu dokaz, kakšno gnilobo in propalost pomenja fašizem. Smemo biti hvaležni usodi, da je dopustila tako žaloigro v srcu Evrope, dasi je bila skrajno gnjusna, ker sedaj vsaj vemo, kaj se v resnici skriva za tem režimom. Kar se je te dni godilo v Nemčiji, nas spominja na najgrše prizore zgodovine, kakor jih beremo v letopisih starega Bizanca, ko je bil že ves razpadel v političnem in moralnem močvirju svoje despotije. To je zelo dobro, zakaj le na ta način je mogoče, da se odprejo oči mnogim, ki so verovali v fašizem kot v odrešenika človeštva iz sedanjih stisk in težav ter duhovnih borb.

Kar je doživljala te dni Nemčija, to je bil upor najzvestejših pristašev režima, Hitlerjevih tovarišev izza prvih dni, njegovih favoritov, ki jih je čez noč postavil na vodivna mesta države, proti dozdaj nadvse obožavanemu führerju. Odkod tako strašno izdajstvo, ki je bilo vsaj za ostali svet čisto nepričakovano? Ker so — tako pravijo — ti Hitlerjevi bojni tovariši stremeli za »drugo revolucijo«, ki naj dopolni prvo, za radikalno državno izpremembo v socialnem pogledu, za neke vrste »nacionalnim boljševizmom«, kakor sedaj čujemo. Hitler na to pot ni hotel, ker je svoje najzvestejše učence razočaral, kakor je razočaral ves nemški narod od skrajne levice do skrajne desnice, zato so vodje napadalnih čet sklenili, da ga kratkomalo odstranijo in državno krmilo vzamejo sami v roko.

Kdo pa so bili ti voditelji, ti glasniki radikalne socialne revolucije, ki so hoteli nemškemu narodu prinesti socialno odrešenje, za katero ga je Hitler prevaral? Kakor izvemo sedaj od onega, ki jih je najbolj poznal, so bili vsi ti njegovi podführerji, ki so zahtevali ne samo socialni prevrat v smislu kolektivizma, ampak tudi popoln preporod nemškega človeka, radikalno nravstveno reformo na podlagi nove germanske, antižidovske in antikrščanske vere in etike — vsi ti radikalni socialni, verski in moralni reformatorji so bili največji nravni propaleži, ki jih je führer v usodni noči, ko so snovali svoj udar, zalotil, kakor sam pravi, pri orgiji, »tako gnjusno žalostni in grdi, da je ne more in ne sme popisati«. Tu ne gre za malopomembne posameznike, gre za najvišji generalni štab, ki je dajal pokretu duha in smer, ki je zlasti imel v rokah mišljenje, dušo, blagor nemške mladine. To so bili, kakor beremo, najhujši pijanci, perverzneži in zapravljivci, ki so ljudski denar trošili za hotnice in hotneže, za razkošne pojedine, stanovanja in avtomobile, ki so potrošili 3 miljarde državnega denarja za zadovoljitev svojih neronskih nagonov — in taki führerji so hoteli napraviti radikalno socialno revolucijo v blagor nemškega proletarijata, proglasiti kolektivistično državo, uvesti nov socialni in moralni red!...

Človek ne ve, koga bi bolj pomiloval, ali führerja, ki je toliko let zaupal svoje delo štabu največjih zločincev, ali nemški narod, ki sta ga ogoljufala takó njegov vrhovni führer, ki ni izvedel nobene naloge, katero si je bil postavil, kakor njegovi pretorijanci, ki so za najradikalnejšimi gesli verske in moralne reforme ter socialne revolucije predstavljali četo z največjo oblastjo poverjenih propalic. Sedaj pa se spomnimo, kako je fašistično in filofašistično časopisje vse Evrope povzdigovalo v nebo takó vodjo kakor njegove tovariše kot preporoditelje in rešitelje sveta, ki so strmoglavili »gnjilo demokracijo«, upostavili sredi politične in moralne anarhije avtoriteto, egoistične temelje dosedanje družbe zamenjali z novimi moralnimi podlagami, zopet odkrili narod in njegovo moralo, ustvarjajoč novo državo na mladini, ki jo je treba iztrgati zlasti Cerkvi in zaupati vzgojo »novega človeka« njim! Tako so se glasile fraze in kaj je resnica? Da so to mladino le kvarili, da so avtoriteto vtepavali narodu z bičem in da so demokracijo uničili zato, da brez kontrole zapravljajo ljudski denar za svoje pohotne potrebe.

Ali mar mislite, da je na primer v Italiji boljše? Ne rečemo, da ni vodja fašizma tam bolj spreten, mogoče tudi bolj praktičen in menj fantastičen, toda tudi na dnu italijanskega fašizma je močvirje. Vemo, da se je črni režim iznebil svojega glavnega in najpoštenejšega nasprotnika z zavratnim umorom, naročenim od najvišjega fašističnega mesta, da je izginilo za njim na enak način še nekaj voditeljev opozicije, da je nešteto ljudi končalo svoje življenje v ječah in mukah kot žrtev fašistične čeke, vsega skupaj najmenj 2000, kakor je povedal te dni Salvemini, ki je danes profesor na harvardski univerzi. Vemo, da tudi glavni štab italijanskega fašizma po večini sestoji iz ljudi, kakor so bili Röhm in njegovi tovariši, da so si ti potentati zaslužili ogromna premoženja, da tvorijo »familijo«, ki bogato živi od korupcije, kakršne Italija niti za časa Burbonov ni poznala in da so z ducejem na čelu Italijo po dvanajstih letih privedli na rob gospodarskega bankerota, ljudstvo pa do največje siromaščine.

Taki so torej blagoslovi in učinki fašizma, ki slepi lahkoverni svet s korporacijskim redom, ki ga niti ni resno poskušal ustvariti, ki se ponaša z novo fašistično moralo in kulturo in trdi, da je njegova naloga, da Evropo restavrira in ozdravi od bolezni demokracije s pomočjo avktoritete, totalitarne države in vzgoje in cezaropapizma po fašistični fasoni. Toda, kakor govore jasno dejstva, fašistično samodrštvo samó ruši resnične moralne osnove družbe, ker ubija ono svobodo, brez katere je avtoriteta samó surovo nasilje, ker ubija vsako samodelavnost državljanov in onemogočuje vsako kritiko ter kontrolo nad seboj. Na taki osnovi ni mogoče zgraditi in ohraniti države in pravega ter trajnega reda, je poznal in dejal že Napoleon. Hitlerizem in musolinizem sta pojava propadanja in značilno je, da sta se prijela samo romanske in germanske rase. Hvala bodi Bogu, da so evropski Slovani obvarovani fašizma pa vsakega podobnega despotizma, kar je gotovo znak njihovega moralnega zdravja. Zato moramo a limine odklanjati vsako misel na fašizem, ki nekaterim morda blodi še po glavi.

Medtem ko v Nemčiji neprestano padajo glave ...

Bankrot nemškega fašizma

Hitler se je pred boljševiškim vulkanom, ki ga je odprl, šel skrivat v zatišje redne vojske Zavladali so generali, vrača se stari pruski militarizem — Na Bavarskem grme topovi

General Schleicher in njegova žena ubita

Ljubljana, 2. julija 1934.

Dogodki, ki so se zadnje dni odigravali v Nemčiji, so umevno razburili tudi vso našo javnost, to pa predvsem tudi zaradi tega, ker je vse leto le prerada nasedala na pristransko poročevanje našega framasonskega tiska o razvoju narodnega socializma v Nemčiji in z veliko vnemo pomagalo ustvarjati tudi pri nas navdušenje za Hitlerjev fašizem in za njegove metode, ki so se idealizirale in stavljale vsem za zgled. Nikoli ni bilo dovolj slavospevov na Hitlerjevo Nemčijo, nikdar dovolj opevanja boljševizma v Nemčiji, ki se je skrival pod rjavimi jopiči narodnosocialistične stranke, ki si je tako mogočno dala monopol na državotvornost in na ljubezen do domovine. Način, kako je Hitler »izenačil« nemškega človeka in mu baje vlil pravo pojmovanje o dolžnostih do države, nam je od našega framasonskega tiska bil predstavljen kot ideal državniške sposobnosti. Nikdar ni bilo čitati niti najmanjše vrstice o uničujočem plazu, ki je pustošil vsa kulturna področja nemškega naroda, nikdar se ta tisk niti z besedico ni spodtaknil ob koncentracijske tabore in ob sredstva, s katerimi je boljševizem rjavih srajc s pobesnelo surovostjo mlatil po ljudeh, ki so bili mnenja, da ljubezen do domovine ni nikoli bila monopol obnorelega pokreta. Sledeč poročevanju Knafljeve ulice je izgledalo, da bo za nas najboljše, če se prikaže čimprej kljukasti odrešilni križ — znamenje monopoliziranega patriotizma — na naši severni meji. In avstrijski kancler je bil za »Jutro« in »Slovenski Narod« tisti veliki evropskih zločinec, ki ni dovolil, da bi se Hitlerjev rjavi raj razlil čez Avstrijo v kraje, kjer je imel toliko zvestih prisluhnikov.

In preteklo soboto se je ta tolikanj oboževani hitlerizem razgalil tudi pred našo javnostjo in smrdljivi tvor rjave revolucije v Nemčiji je počil. Tisti monopolpatrijoti, ki so eno leto batinali po Nemčiji, so se izkazali, da so navadni boljševiki, njihovi voditelji pa gnjusne moralne propalice. To sodrgo je nemški narod, ki je velik v zgodovini in bo še velik v bodočnosti, moral prenašati več kot eno leto, se ji priklanjati in ji suženjsko kaditi, ob navdušenem koncertu tudi našega framasonskega tiska, ki je v isti sapi na način, ki sicer ni v navadi v dostojnem tisku, vlival blato na »tirana« v Avstriji, ki s »klerofašistično strahovlado« skuša preprečiti, da bi njegova domovina ne postala plen komunistov in nacifašistov ali pa gnojna jama za odpadke narodnega socializma, ki jih je, kot sedaj lahko vsak vidi, nagromadila revolucija pobesnelih homoseksualcev v Nemčiji. Ta nemoralna sodrga — nam je žal tega izraza, a je žalibog edini na mestu, — ki si je v Nemčiji lastila izključno državotvornost in monopol na rodoljubje, je zahtevala tudi edino pravico do vzgoje nemške mladine. Naš framasonski tisk ni nikdar našel kakšne prijazne besede za nemške katoličane in za njihove škofe, ki so se leto dni borili, da bi vsaj katoliško mladino iztrgali iz rok teh po pisanju našega framasonskega tiska tako visoko kvalificiranih, da, edino kvalificiranih »vzgojiteljev mladine«, ki jih je Hitler zasačil sam pri najgnjusnejših dejanjih, kot jih je mogoče misliti. Katoliški škofje so bili zanj nergači, nezanesljivi elementi, ki so branili mladino pred vso to rjavo grdobo, Dollfuss, ki je hotel avstrijsko mladino obvarovati najprej komunističnih, potem pa toliko proslavljenih rjavih »vzgojiteljev«, je pa za isti tisk »klerodiktator«, njegov režim »režim vešal«. Sedaj si le oglejte te svoje vzore! Zavesa se je dvignila preteklo soboto in nam se je pokazalo, da se skrivajo za njeno rjavo barvo le boljševiki, ki so po vrhu še navadne propalice.

Z dr. Dollfussom in z njegovim režimom ne simpatiziramo, kot to ponovno poudarjamo, ker bi rajši videli, da vlada v Avstriji demokracija, toda mi ga skušamo razumeti, ko se z vsemi silami brani pred to smrdljivo rdečo in rjavo navlako. In kaj je njegova »strahovlada« proti barbarskemu ubijanju in masakriranju ljubljencev našega framasonskega tiska v Nemčiji...

»Slovenec« je danes, po krvavi soboti v Nemčiji, ki je odkrila, kaj vse se lahko skriva za visokoletečimi patrijotskimi gesli, dobil moralno zadoščenje za črto, od katere ni nikoli popustil v presojanju hitlerjevske revolucije v Nemčiji. Dogodki so mu dali prav in tista javnost, ki se je — zapeljana od naših framasonskih kričačev, zavzemala za boljševiške vzore narodnega socializma, nam ne bo samo dala prav, marveč bo v interesu domovine, v interesu naše moralne kulture in v drhteči skrbi za našo mladino, od nas zahtevala, da tudi odslej naprej z isto mirno objektivnostjo pokažemo na pokretih, ki divjajo po Evropi, kaj je slabega, kaj je dobrega in da stojimo na braniku proti idejnim poplavam, ki bi pod raznimi lažigesli radi uveljavili kdaj med nami simpatije do boljševizma, rdečega ali rjavega, to je vseeno.

Dogodki, ki jih Nemčija preživlja, so tragični. Od srca želimo, da bi jih nemški narod kmalu prebolel. Raznim zaslepljencem pa, ki so po zaslugi našega framasonskega tiska nasedli, naj služijo kot ogledalo, ki je bilo za ozdravljenje koristno.

Po krvavi soboti ...

Redna vojska, policija in SS so rešili Nemčijo državljanske vojne

Berlin, 2. julija.

Posebno poročilo »Slovencu«

Od nedelje pa do danes je postala zunanja slika Berlina zopet normalna. V soboto je bil del mesta s Tiergartenom odrezan od sveta, prav tako Wilhelmstrasse, kjer se nahajajo vladna poslopja. V nedeljo pa je bil že povsod svoboden dostop. Le številne »Überfallkommande« so še krožile po mestu, poleg tega pa je še vedno videti na ulicah mnogo ordonanc, ki žurno hite po svojih opravkih, kar pa dokazuje, da je za kulisami velemesta še vedno živahno poslovanje.

Aretacije nekaterih voditeljev so se izvršile pod prav dramatičnimi okolnostmi: tako je bil na pr. vodja Ernst aretiran baš v trenotku, ko se je podajal z rodbino na dopust v inozemstvo. Prišel je že v Bremen, kjer se je hotel vkreati na prekooceanski parnik, pri tem pa ga je prehitela policija, ki ga je odpeljala neznano kam. Opaža se, da so vse uniforme izginile iz ulične slike ter se vidi le še policija. Policija je sploh v zvezi z vojaštvom igrala najvažnejšo vlogo in je prišla pri sobotnih dogodkih do polne veljave, dočim je bila še pred nedavnim pastorek fašističnih tolp, katerim se ni upala stopiti na prste. V nedeljo je imela največ dela z zapiranjem številnih lokalov, v katerih so se zbirali SA možje in ki so bili znani kot zbirališča teh elementov. »Überfallkommando« je šel od enega do drugega lokala ter jih izpraznil večinoma ob veliki množici radovednežev, ki so mrmraje izražali svoje odobravanje.

V nedeljo dopoldne so bile izvršene še številne justifikacije v Lichterfeldu. Zanimivo je, da je bilo med ustreljenimi tudi več višjih in nižjih policijskih častnikov.

Cenzura je bila kaj ostra, tako je bilo na pr. vsem listom uradno naročeno, da smejo vest o ustrelitvi Röhma priobčiti v nesenzacionalni obliki. Nadalje ne smejo listi prinesti zadnjega Göringovega proglasa glede prepovedi kritike in zbiranja (prim. poročilo v »Ponedeljskem Slovencu«, op. uredništva).

V nedeljo zvečer je imel v nemškem radiju propagandni minister dr. Göbbels v radiju zanimiv govor o notranjepolitični situaciji, v katerem je propagatorično razložil vse ukrepe Führerja. Posebno pozornost je vzbudil oni del Göbbelsovega govora, v katerem se je najiskreneje zahvalil za zvestobo in disciplino vodstvu ter članom SS. V zvezi z najnovejšimi ukrepi Hitlerja, ki naj pripomorejo k večjemu spoštovanju vojske s strani SA in stranke, je jasno vidno, kdo je bil najvažnejša opora Adolfa Hitlerja v nedavnih bojih: 1. vojska, 2. policija v zvezi s tajno Göringovo policijo in 3. elitna četa narodnega socializma SS (Schutzstaffeln).

Danes so več ali manj vsi vidni člani SA pod policijskim nadzorstvom in je tako njih usoda prav za prav negotova, kajti če se pojavi nov upor, bodo aretiranci kot talci najbolj trpeli. Vsekakor pa je Hitler trdno odločen, da izvede popolno reorganizacijo SA. To je nameraval že pred dopustom, sedaj mu je pa to lažje. Do 1. avgusta se bo ta reorganizacija izvedla in tedaj od nekdanjih SA mož ne bo dosti sluha in duha, ker so jih že sedaj veliko odpustili, pri sprejemih, ki so bili svoječasno ustavljeni, pa bodo najstrožje pazili. Velik del SA mož pa bo dobil streho v — Reichswehru.

Širijo se glasovi, da je treba ta teden pričakovati novih usmrtitev nepokornih nacionalno socialističnih prvakov. Tu se mnogo govori in ugiba o tem, koga so v soboto in v nedeljo še usmrtili, ne da bi bili objavili njegovo ime. Trdovratno se vzdržuje vest, da je mrtev tudi grof Alvensleben, intimen prijatelj državnega podkanclerja von Papna. O vladnem svetniku von Bossu, šefu kabineta von Papna, pa trdijo, da si ni sam vzel življenja, kakor so poročali, temveč, da so ga usmrtili.

V informiranih krogih trdijo tudi, da je v zaporu okoli 200 odličnejših nacionalno socialističnih voditeljev, ki pridejo vsi pred naglo sodišče. Državni kancler Hitler je odložil vse svoje tekoče posle in se ves posvetil akciji za razčiščenje stranke pred nepokornimi elementi.

Topovi grme *na Bavarskem*

„Žalibog je tudi na naši strani padlo veliko žrtev"

Dunaj, 2. jun. c. V Passau se je slišalo davi neprestano streljanje iz topov v smeri proti Monakovemu. Doslej se še ni moglo ugotoviti, kaj je pomenilo to streljanje.

Posebni dopisnik »Telegrapha« je na vest o revoluciji v Nemčiji odletel v Monakovo in se vrnil davi v Salzburg, odkoder je poslal svoje telefonsko poročilo: Prispel sem v Monakovo z veliko zamudo. Letališče v Monakovem je bilo zastraženo od policije in vojaštva. Povsod so bile nameščene strojne puške in mesto je bilo kakor mrtvo. Po mestu so brzeli samo avtomobili, na katerih so bili do zob oboroženi stražniki. Na hišah v Ludwigstrasse so plapolale zastave s kljukastim križem. Odšel sem v rjavo hišo. Tu so me peljali pred tiskovnega šefa, ki je dejal, da je nered velik, ker se je vse zgodilo hitro in nepričakovano. Ne zamerite mi, je dejal tiskovni šef, če bom kratek, toda vedite, da že tri dni ne spim. Neprestano sem na tem mestu v službi. Na moje vprašanje, če mi da lahko kako izjavo, mi je dejal, naj oprostim, ker tega ne more storiti, ker v to ni pooblaščen. Revolucija je stoodstotno zatrta in vodstvo je močnejše kot kdaj poprej. Revolucionarje je doletela zaslužena kazen. Hitlerju so bile vse priprave za revolucijo že davno znane in je samo naročil, da se izdajalci skrivaj opazujejo. Žal so tudi na naši strani težke izgube. Obžalujem one, ki so našli smrt v borbi za sveto svar. Vprašal sem ga: Kaj pa bodočnost? — nakar mi je tiskovni šef odgovoril: Brezobzirno naprej za voditelja domovine in za naše ideale! Ko sem prišel iz rjave hiše, so mi povedali, da je bil tukaj včeraj strašen dan. Člani SA so bežali iz te hiše, za njimi pa se je streljalo kakor na zajce. Mrtvi in ranjeni so bili takoj odpeljani. Na nekaterih hišah se še danes vidijo sledovi strelov. V mestu vlada grobna tišina. Veliko je število onih, ki so vedeli, kaj jih čaka, pa so izvršili samoumor.

Vzemi, dokler ni prepozno, Zoper ZOBNI KAMEN SARGOV KALODONT

General Schleicher je bil ubit v bolnišnici

Čiščenje z revolverjem traja dalje

Berlin, 2. julija. c. Danes dopoldne je izšel kratek komunike nemške vlade, v katerem se med drugim izjavlja:

»Čistilna akcija se je včeraj končala in se ne bo več izvajala. Ves proces obnovitve miru in reda je vladal samo 24 ur in sedaj vlada v državi mir. Narod je v nepopisnem navdušenju za svojega voditelja.«

Tako pravi vladno uradno poročilo. Po še nepotrjenih vesteh pa se čuje, da se čistilna akcija z vso odločnostjo nadaljuje in vsi Röhmovi zaupniki se po vrsti ubijajo. Po še ne potrjenih vesteh se general Schleicher pri aretaciji ni upri ter sploh ni imel v rokah revolverja, ampak so ga Hitlerjevi emisarji enostavno ubili v sanatorju. Ker ga je hotela njegova žena braniti, so ustrelili še njo. Potrjuje se vest, da je policija aretirala princa Avgusta Viljema, ki je istotako vodil napadalni oddelek. Po še nepotrjeni vesti je aretiran tudi nemški prestolonaslednik. Göbbelsov položaj je zelo omajan. Najbrže bo odstranjen iz vlade in poslan v Varšavo, kjer se bo sedanje poslaništvo povišalo v veleposlaništvo. Göbbelsu zamerja Hitler, ker je simpatiziral z radikalnimi elementi v narodnosocialistični stranki. Toda ko je Göbbels uvidel, da bo Röhm izgubil igro, se je takoj zopet globoko priklonil Hitlerju.

Kako so ubili Röhma

Berlin, 2. jul. c. Sedaj je znano, kako je umrl šef štaba napadalnih oddelkov, stotnik Röhm. V noči od sobote na nedeljo je prišlo k njemu v monakovske zapore nekaj častnikov. Pri tej priliki so častniki dali Röhmu revolver na njegovo pisalno mizo. Röhm je takoj razumel, kaj se zahteva od njega in je dejal častnikom: »Revolverja ne bom rabil! Če moram umreti, naj me ubije Hitler sam s svojo roko!« Častniki so se nato umaknili, Röhm pa je ostal sam v zaporu. Včeraj popoldne so častniki zopet obiskali Röhma in mu dali deset minut časa za samoumor. Röhm tudi sedaj ni hotel ugoditi njihovi zahtevi, ampak je zahteval, da ga peljejo pred sodišče. Ko je preteklo deset minut, so častniki po nalogu državnega kanclerja Hitlerja z revolverskimi streli ubili stotnika Röhma v zaporu. Smrtna obsodba se je zvršila točno ob 5 popoldne.

Hindenburg čestita

Berlin, 2. jul. AA. DNB poroča: Predsednik Hindenburg, ki se mudi v Neudecku v vzhodni Prusiji, je poslal kanclerju Hitlerju brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje, da je s svojim naglim in energičnim nastopom, tvegajoč hrabro svojo lastno osebo, rešil nemški narod pred veliko nevarnostjo. Podobno zahvalno brzojavko je poslal Hindenburg tudi predsedniku pruske vlade Göringu.

Papen zaprt

Paris, 2. jul. AA. Po vesteh iz Berlina so oblasti podkanclerja Papna in bivšega prestolonaslednika konfinirale na njunem stanovanju. Dalje se doznava, da so princa Avgusta Viljema, ki je bil vodja SA, aretirali.

„Samoumori“:

Klausnerja so ubili

Rim, 2. jul. AA. Vatikan uradno demantira nacionalno socialistično podtaknitev, da bi se bil vodja berlinskih katoličanov Klausner v soboto usmrtil. Vatikan pravi, da ni dvoma, da so Klausnerja ubili njegovi sovražniki, ki so jim sobotni nemiri prav prišli, da so izrabili priložnost in se ga odkrižali. Dalje ugotavlja Vatikan, da se Klausner nikoli ni bavil s političnimi zadevami.

Angleži pravijo:

Hitler je zadušil revolucijo na naravnost razbojniški način

London, 2. jun. c. Večina angleških listov, tako desničarskih kakor tudi levičarskih, obsoja krvavo postopanje Hitlerja in pravi, da je Hitlerju uspelo zadušiti protirevolucijo na naravnost razbojniški način. To mnenje izraža tudi konservatvni »Daily Express«, ki zagotavlja, da je v Nemčiji izginila vsaka zakonitost in pravičnost. »Daily Mail« trdi, da je vlada zvedela, da nameravajo SA oddelki skupaj z enim delom Reichswehra v torek izvršiti prevrat za obnovitev monarhije.

Dogodki v Nemčiji so napravili globok vtis v vsej Angliji. Zlasti po pisanju jutranjega tiska se vidi, da so angleški politični krogi v velikih skrbeh zaradi zadnjih dogodkov v Nemčiji. Nekateri listi ostro napadajo sedanji režim v Nemčiji. Konservativni »Sunday Express« pa celo zahteva, da Anglija prekine vse odnose z nemško vlado, da ne prevzame nobenih obveznosti in sploh odklanja vsaka diplomatska pogajanja s sedanjo nemško vlado vse dotlej, dokler se položaj v Nemčiji popolnoma ne razčisti in dokler iz nemške vlade ne izstopijo vsi nedostojni elementi. »Sunday Referee« podaja zgodovino akcije generala Schleicherja. Še pred kratkim je dr. Schacht vodil pogajanja z guvernerjem angleške banke v Babeweilerju. Schacht je zahteval pri tej priliki, da se v primeru, če se zruši Hitlerja v Nemčiji, Anglija in Francija obvežeta, da dasta Nemčiji posojilo. Vse kaže, da je imela dr. Schachtova misija uspeh. Zarota bi najbrž tudi uspela, če bi Hitler ne zvedel pravočasno za akcijo zarotnikov in tako drastično posegel vmes.

Izjava Dr. Dollfussa

Dunaj, 2. jul. Tg. Zvezni kancler Dollfuss je danes sprejel časnikarje, ki jim je izjavil, da vstaja onstran meje v Nemčiji zarja boljših dni, ker je nemški narod spoznal, da ni mogoče rovariti proti Bogu in proti veri in postaviti državno oblast na temelje živalske sirovosti. Hitlerjev ugled je zelo padel in je v veliki nevarnosti, da popolnoma ne izgine. Avstrija pričakuje, da bo nova nemška vlada začela z novo politiko napram Avstriji, ki bo hitro zbrisala žalostne spomine zadnjih mesecev.

Narodna skupščina

Belgrad, 2. julija. m. Na današnji seji Narodne skupščine so radi sprejetja pogodbe med našo državo in turško republiko prisostvovali skoro vsi ministri s predsednikom vlade Uzunovićem in zunanjim ministrom Jevtićem na čelu.

Pred prehodom na dnevni red je bilo sporočeno, da je vlada predložila Narodni skupščini v ratifikacijo trgovinsko pogodbo med našo državo in Bolgarijo, med našo državo in Albanijo, ter konzularno konvencijo med Jugoslavijo in Nemčijo. Vse te konvencije so se odstopile pristojnemu odboru. Nato se je prešlo na pretres pogodbe med Turčijo in Jugoslavijo. Poročilo odbora je podal poslanec Cirić, nato pa je dobil besedo toplo pozdravljen zunanji minister Bogoljub Jevtić, ki je govoril v sledečem smislu: »Ta prijateljska pogodba med Jugoslavijo in Turčijo ni nikaka izjema, temveč je v skladu z odločitvami skupščine Zveze narodov in njenimi deklaracijami iz leta 1928 in je podobna pogodbam, ki so bile sklenjene med državami Male zveze, med Francijo in Poljsko, Bolgarijo, Grčijo in drugimi državami. Izključuje se vojna kot sredstvo narodne politike in se obsoja vsak napad. Pri tem se nova pogodba popolnoma naslanja na določila poslanice, ki jo je poslal ameriški predsednik Roosevelt lansko leto poglavarjem evropskih držav. Pogodba pa je sklenjena tudi popolnoma v smislu dosledne politike, ki jo vodi Jugoslavija napram posameznim državam. Ta politika je izraz one politike, ki je prišla do izraza v sporazumu, ki je bil podpisan lani junija v Londonu.«

Dunajska vremenska napoved. Nobene bistvene motitve pretežno jasnega vremena.

Dollfussov, ne Hitlerjev uspeh

Dunaj, 2. julija. p. Korbiro razširja tole vest: Z ozirom na vesti inozemskega tiska, da je bil dovoljen zasebni pouk nemščine v Južnem Tirolu na podlagi dogovorov med Hitlerjem in Mussolinijem v Benetkah, ugotavlja urad, da se je to zgodilo na prošnjo avstrijskega zveznega kanclerja, ki jo je izrekel lani avgusta predsedniku italijanske vlade, ko ga je obiskal v Riccione. Italijanski ministrski predsednik je želji ugodil z ozirom na prijateljstvo med obema državnikoma. Isti komunike je razširila tudi uradna italijanska Agenzia Stefani.

Osebne vesti

Belgrad, 2. jul. m. Odlikovani so: z redom sv. Save IV. stopnje: Celjsko pevsko društvo v Celju; z redom Jugoslovanske krone V. stopnje: Konrad Finc, učitelj strokovne šole in predsednik Celjskega pevskega društva; z redom sv. Save V. stopnje: Josip Šegula, učitelj ljudske šole in pevovodja Celjskega pevskega društva; z redom Jugoslovanske krone V. stopnje: Ernest Kovač, bivši poslovodja železniškega ravnateljstva v Belgradu v pokoju.

Premeščeni so: iz Prevalj Adolf Braz, višji poštni kontrolor, na pošto Trbovlje I. (na lastno prošnjo); iz Apač Anica Razlag, kontrolorka, na pošto Ljubljana I.; iz Maribora I. Natalija Lindef, poštna brzojavna kontrolorka, na pošto v Apače; z Viča Marija Kocjančič, kontrolorka, na pošto Ljubljana I.

Za strokovno učiteljico 5. pol. skupine na drž. srednji tehnični šoli v Ljubljani je napredovala Marija Vehar.

SVOJIM PRIJATELJEM IN ZNANCEM NAZNANJAMO GLOBOKO UŽALOŠČENI, DA JE VSEMOGOČNI NENADOMA POKLICAL K SEBI NAŠEGA LJUBLJENEGA BRATA, SVAKA IN STRICA, GOSPODA

ALOJZIJA KNEZA

SOLASTNIKA TOVARNE PACCHIAFFO, KNEZ & CO. V CELJU

POGREB BO V ČETRTEK, DNE 5. JULIJA OB 3 POPOLDNE IZPRED MRTVAŠNICE OKOLIŠKEGA POKOPALIŠČA

SVETA MAŠA ZADUŠNICA SE BO DAROVALA V PETEK, DNE 6. JULIJA OB 7 ZJUTRAJ V ŽUPNI CERKVI SV. DANIJELA

DRAGEGA POKOJNIKA PRIPOROČAMO V MOLITEV IN BLAG SPOMIN

CELJE, DNE 2. JULIJA 1934

ŽALUJOČA RODBINA KNEZOVA

Krik iz Trbovelj...

Trbovlje, 2. jul.

Že začetkom tega meseca je Trboveljska premogokopna družba silno razburila in do skrajnosti ogorčila vse rudarsko delavstvo v svojih revirjih. Sporočila je namreč svojemu delavstvu, da namerava že s tekočim mesecem znižati vse mezde za 6%. Dalje namerava znižati količino deputatnega premoga, ki so ga delavske družine prejemale. Kar je najhujše, je pa to, da namerava uvesti znižanje kategorij, to se pravi, da tisti rudarji, ki so leta in leta delali v rudnikih in prišli v 1. kategorijo kopačev, pa so na stara leta zaradi popuščanja delovnih sil dobili nekoliko lažje delo, torej ne kopaško, da ti delavci izgube kategorijo kopačev in bodo premaknjeni v kategorijo učnih kopačev ali »laufarjev«. S tem bi ti delavci ne izgubili samo dosedanjih mezd ter prejemali nižje, temveč bi bili tudi ob veliko drugih pridobljenih pravic, kakor pri socialnem zavarovanju, pri starostnem zavarovanju, za katero so vse življenje plačevali. Bili bi prikrajšani pri deputatnem premogu, nekateri bi sploh izgubili deputatni premog, drugi zopet bi izgubili stanovanje v rudniških hišah.

TPD je izjavila

da bo še nosila razliko v socialnem zavarovanju za degradirane kopače, toda rudarji vedo, kaj pomeni ta »še«, to se pravi, da bi TPD najbrž ob priliki ukinila to razliko v doplačevanju in bi potem zastareli kopači izgubili vse pravice, ki so jih pridobili tekom svojega službovanja. Delavstvo v revirjih je posebno ogorčeno, ker je s tem ukrepom TPD občutno kršila kolektivno pogodbo, ki jo je podpisala in se zavezala držati jo. Pogodba določa, da se sme prekiniti šele s 3-mesečnim odpovednim rokom, torej bi TPD smela izvesti po pogodbi znižanje mezd ali rudarskih pravic šele s 1. oktobrom, pa še tedaj ne v takem obsegu, kakor jo je sedaj. TPD je tudi že sporočila svojemu delavstvu, da bo te okrnitve mezd in pravic začela izvajati že od 1. julija dalje.

Olja v ogenj rudarskega ogorčenja pa je nalil odlok obratovodje na separaciji, ki je reduciral 50 rudarjev kopačev, vse iz prve kategorije. Med temi je bilo 25 samcev in 25 družinskih očetov. Tem rudarjem je obratovodja sporočil, da bodo rudarji zopet dobili delo, če pristanejo na to, da so nastavljeni v nižji kategoriji »laufarjev«. Torej bi bili ti kopači pahnjeni iz 1. kategorije v 3. zadnjo kategorijo moških delavcev in bi mesto po 38 Din za šiht prejemali le po 26 Din in to vse pri enem in istem delu na separaciji. Tudi ta odlok je nepravilen in proti pogodbi, ker bi bil obratovodja v to upravičen kvečjemu šel s 1. oktobrom.

Struna je počila ...

Tudi po drugih obratnih revirjih so bili izvedeni podobni ukrepi. Naše potrpežljivo ljudstvo je ob teh okrutnih odredbah izgubilo sleherno potrpežljivost. Rudarsko delavstvo je pričelo protestirati proti tem protipravnim, protipogodbenim in nesocialnim odredbam. Včeraj popoldne je bil velik shod v Hrastniku, danes dopoldne v Zagorju. Na obeh velikih shodih je delavstvo ogorčeno pritrjevalo delavskim zaupnikom, ki so razložili te krivice in delo. Delavskim zaupnikom so naročili naj ne popuste pri ponovni razpravi TPD niti za las, ker je struna že počila in je potrpežljivosti rudarskega delavstva konec.

Zbralo se je 8000 rudarjev

Danes ob 4 popoldne je bil v Trbovljah ogromen shod rudarskega delavstva. Shod je bil tako ogromen, kakor ga Trbovlje že dolgo niso videle. Prostrano dvorišče Delavskega doma je bilo premajhno, da bi moglo sprejeti vso veliko množico, ki je prihitela na ta shod. Na dvorišču Delavskega doma, na cesti in daleč naokoli se je zbralo ljudstvo, pretežno odrasli moški delavci. Računajo, da se je shoda udeležijo okoli 8000 rudarjev. Rudarji iz Hrastnika in Trbovelj so prišli na shod korporativno čez hrib. Shod je sklical akcijski odbor vseh strokovnih organizacij, ki se je ob sedanjem mezdnem sporu sestal. Shoda se je udeležil tudi zastopnik okrajnega glavarstva iz Laškega. Ogromen shod je otvoril načelnik krajevne druge rudarske skupine Murn, ki je med silnim ogorčenjem sporočil svojemu delavstvu, da je namen shoda protestirati in določiti vse smernice za odločen boj proti znižanju kategorij, mezd in deputatov. Odločno pa je tudi obsodil delo poznanih rovarjev, ki hočejo v tem momentu izpodkopati ugled delavskih zaupnikov.

Plača, za katero naj rudar dela

Drugi govornik, načelnik celotne druge rudarske skupine Pliberšek je poročal o nastopu akcijskega odbora in pogajanjih z zastopniki TPD. Na zadnji obravnavi je zastopnik TPD sporočil delavskim zaupnikom, da je upravni odbor TPD sklenil dne 22. junija, da se znižajo vse mezde za 6%, da se zniža deputatni premog, da se znižajo akordi in premije in da se pomaknejo starejši rudarji iz prvih v tiste kategorije, katerih delo opravljajo. Temu poročilu Pliberška je sledilo četrt ure trajajoče burno vzklikanje: »Sramota! Še ta košček kruha nam trgajo od ust!« Klicala je vsa osemtisočglava množica z nepopisno vehemenco.

Pliberšek je nato, ko so se medklici polegli, poročal, da zaupniki niso hoteli prevzeti odgovornosti in seveda tudi ne pristati na ta sklep TPD, dokler ne vprašajo za mnenje delavstvo. Zaupniki so na tem shodu za to, da se delavstvo izrazi, kaj misli o teh redukcijah. Sledilo je zopet burno vzklikanje rudarjev kot odgovor na Pliberškove zahteve. »Že sedaj ne moremo živeti! Še to drobtinico kruha nam hoče požreti velekapital!«

Pliberšek je nadaljeval, da bo po tej novi redukciji znašala kopaška kategorija le 35.75 Din za šiht, učna kopaška kategorija bo prejemala 31.25 Din za šiht in »laufarska« 26.25 Din. Nižja kategorija bo prejemala 21.75 Din za šiht, kategorija B pa samo 18 Din za šiht. Občutno bi se znižal tudi deputat premoga. Takoj, ko so delavski zaupniki to zvedeli, so se vse organizacije združile, da poiščejo poti, kako prepečiti to redukcijo. Pliberšek je nadaljeval: »Iz vsega se vidi, da namerava TPD samo povečati svoje dobičke, čeprav ima svoje ljudi, ki so še preveč dobro plačani. Naj torej TPD zniža plače tistim, ki imajo celo do 450.000 Din letne plače, ne pa delavcu, ki prejema te uboge krajcarje.« Še med Pliberškovim govorom je trajal neprestano dotok velikih množic. Množica je pričela burno vzklikati, naj govorijo govorniki z bolj pripravnega mesta. In predsedstvo shoda se je moralo res preseliti na bolj razgledna okno delavskega doma, pa tudi tam niso vsi zborovalci videli in slišali govornikov, kar dokazuje, kako ogromen je bil shod obupanih rudarjev.

Borba za človeške pravice

Trboveljska premogokopna družba je vrgla delavstvu rokavico v obraz. Sedaj ne preostane delavstvu drugega, kakor da sprejme te pogoje in da umira lakote ali pa da se z združenimi močmi bori proti vsem krivicam, ki mu jih TPD neprestano prizadeva in odločno zahteva, da se mu ohranijo dosedanje pravice. In delavstvo se je odločilo za slednje. Pripravljeno je, da se odločno bori do konca, sedaj, ko je na robu obupa. Z delavstvom pa so tudi drugi stanovi, trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki jim gre za kruh.

Po 14 letnem neprestanem stradanju in kršenju delavskih pravic je delavstvo revirja danes na tem, da raje umre, kakor pa da bi si pustilo naprej kršiti še ono najskromnejše, kar ima, še te zadnje pravice, saj že danes strada s svojimi družinami.

Kako dela velekapital

Drugi govornik Arh je med drugim izvajal: Ko je TPD imela svoj 61. letni občni zbor, se je na tem občnem zboru ugotovilo, da je TPD kljub vsej krizi lani zvišala oddajo premoga za 82 ton, da so izpraznjeni vsi depoji v Trbovljah in drugje, da vozijo sedaj zadnjo šuto iz skladišč. Oddajni trg za proizvodnjo TPD se je povečal lani za 9%. Poročilo TPD pa tudi pravi, da je bila družba tudi lani v stanju, da odpiše 18 milijonov dinarjev od svojega premoženja. Kaj se to pravi? Tega ni mogla TPD napraviti niti takrat, ko je bila njena oddaja 2 milijona ton, to je leta 1929. TPD se je posrečilo dalje dokazati državi in jo prepričati, da ni zmožna, da plačuje toliko davka, in se ji je celo davek znižal za polovico. Delavstvo lahko upravičeno misli, da so vsa ta znižanja in vsi odpisi, ki gredo v korist TPD, samo in edino posledica njihovega dela in neizmernega izčrpavanja delavskih sil in kršenja delavskih pravic.

Delavstvo odklanja miloščine

Delavstvo je naveličano tega, da bi delalo kapitalizmu zastonj, da bi za svojo skromno prehrano beračilo pri kmetih, da bi živelo še naprej od miloščine par kilogramov koruze. Taka miloščina je za delavstvo, ki hoče delati, sramotna. Delavstvo vidi, da pošteno dela, da pa se morajo v Ljubljani igrati za njegovo prehrano nogometne tekme, da se morajo vršiti razne prireditve, delavstvo tudi uvidi, da so trboveljski trgovci žrtvovali okoli 9 milijonov dinarjev, toliko so zim namreč dolžni. Delavstvu, ki hoče pošteno delati, hoče živeti od svojih lastnih žuljev, se krči srce, ko se na vse to spomni. Za svoje delo naj se delavstvo pošteno plača. (Medvzkliki: »Ne dajo nam plač, vedno nam odtrgujejo, z redukcijami na grozijo!«) V rudniškem konzumu se dogajajo prizori, da prihajajo žene po »fasungo«, pa jim jo odrekajo in ne dajo ženam živil, dasiravno njih možje trdo delajo v rudniku. Jok in stok žena in kletve moških se čujejo po revirjih. »Tako je!« so se slišali vzkliki iz ogorčene množice.

Žalostne številke

Od leta 1925 do konca leta 1933 je v slovenskih rudnikih bilo 131 smrtnih nesreč rudarjev. Nad 1800 rudarjev je postalo trajno nesposobnih za delo, čez 6000 rudarjev pa je lažje pohabljenih. Za vse te nesrečne žrtve, ki jih je izkoriščal kapital, je socialno zavarovanje žrtvovalo nad 20 milijonov podpor. Dobički TPD in njeno premoženje so pa zrasli iz truda, žrtev in življenja rudarjev. Zaradi vsega tega je nerazumljiva brezsrčnost in brezčutnost TPD. Res, da izjavlja ravnateljstvo TPD, da so mezde v njenih rudnikih kljub tem znižanjem še vedno višje kot v državnih in drugih rudnikih na jugu. Toda temu nasproti je treba ugotoviti, da so trboveljski, zagorski in hrastniški rudarji poklicni rudarji, da so njihove storitve znatno višje kakor pa rudarjev v južnih rudnikih in da so njihove zahteve po pošteni mezdi stoodstotno upravičene (medklici: Tako je!«). Dalje je Arh poročal, da se nameravano znižanje deputata premoga hoče izvršiti na ta način, da bo TPD mešala prehovec s kosovcem. (Medklici: »Sramota, mi kopljemo premog, dovolj ga je v zemlji za vse, brezsrčno izkoriščanje kapitalizma!«)

Tretje, kar je najbolj škandalozno, pa je, da se nameravajo iz kopaških kategorij premakniti starejši kopači, ki imajo manj vredno delo. Povsod je zakon tak, da kdor marljivo dela, da tudi napreduje in tudi rudar ima po 8 letih trdega dela pravico, da pride v 1. kategorijo kopačev. Sedaj pa pride TPD in hoče te pridobljene pravice po trudapolnem delu odpraviti. Tak rudar, ki bi padel v nižjo kategorijo, bi bil prizadet pri socialnem zavarovanju, pri deputatu in pri stanovanju. Pa še en bič pripravlja TPD za svoje delavstvo. Tisti delavci, ki bodo sedaj kopali, a bodo tudi vedeli potegniti se za svoje pravice in nastopiti v svojo obrambo, bodo kaznovani tako, da bodo pomaknjeni v nižjo kategorijo, ali pa bodo celo odpuščeni. Torej niti besede več ne bo smel delavec ziniti pri družbi v svojo pravico in obrambo. In kdo drugi ima več povoda, da se bori za svoje pravice kot ravno rudar, ki je najbolj izkoriščan? Vse rudarsko delavstvo je za to, da do takih socialnih škandalov v revirjih ne pride. (Burno odobravanje množice.)

Ostali govorniki

Govorili so še Lešnik (Jugoslov. strokovna zveza), ki je pozival rudarje k slogi, Štrus od Narodne strokovne zveze, Križnik od Jugoslov. strokovne zveze, Kuhar od krajevne zveze bojevnikov, trgovec Pavlin, ki je poudarjal, kakšno škodo ima trgovski stan od vednih redukcij, in zastopnik bojevnikov in rudarjev iz Zagorja Šlamnik.

Delavstvo je obljubilo, da ne bo počelo v rudnikih ničesar, kar bi bilo proti zakonu.

Pliberšek je poročal, da bo 5. julija ponovna obravnava v Ljubljani s TPD. Delavski zastopniki bodo odločno vztrajali na pravicah delavstva.

Nato je Murn veličastni shod zaključil in delavstvo se je z ogorčenjem v srcu, toda mirno in disciplinirano vrnilo na svoje borne domove.

Nocoj so zborovali tudi nižji uradniki in poduradniki.

Belgrad, 2. jul. m. Tudi danes se je še vršila seja glavnega odbora Jugoslovanskega učiteljskega združenja, na kateri se je razpravljalo o nesoglasjih, ki so nastala v organizaciji zaradi postopanja dosedanjega predsednika organizacije Damjana Rašiča.

Dunaj, 2. julija. p. V kleti dunajske radijske oddajne postaje je eksplodiralo več ekrazitnih bomb, ki so napravile veliko škodo. V kleti je bilo mnogo amonijakovih steklenic. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je materialna škoda velika.

Po zraku iz Ljubljane v Celovec

Včeraj se je začela redna zračna zveza s Celovcem

Ljubljana, 2. julija.

Med novimi zračnimi progami in zvezami z inozemstvom v naši državi je bila letos predvidena tudi zveza Ljubljana—Celovec, ki je bila otvorjena danes. Na ljubljanskem letališču so se opoldne zbrali ljubljanski župan dr. Dinko Puc, šef ljubljanskega letalskega centra narodni poslanec dr. Rape, predsednik ljubljanskega Aerokluba Rado Hribar, avstrijski generalni konzul grof Orsini-Rosenberg in pa carinski organi ljubljanske carinarnice z namestnikom šefa Antonom Pircem, ki bodo odslej naprej redno poslovali na ljubljanskem letališču. Ob pol 12 je priletelo s Sušaka letalo »Ljubljana«, katero je vodil pilot Striževski. Z njim se je pripeljal tudi šef Aeroputa ing. Tadije Sondermayer. Kmalu zatem so stopili v letalo župan dr. Puc, ing. Sondermayer in Rado Hribar in točno ob 12.45 se je »Ljubljana« dvignila v smeri proti Karavankam. Ker je bilo vreme lepo, je letalo letelo čez Karavanke nad Ljubeljem, kakor je to predvideno za slučaj lepega vremena. V slabem vremenu se bo vzdrževala zveza čez Dravograd.

Ob 13.03 je »Ljubljana« pristala na celovškem letališču, kjer je bil prirejen oficielen sprejem. Na hangarju sta viseli naša trobojnica in avstrijska državna zastava. Na letališču so bili zbrani celovški župan, predsednik avstr. Aerokluba Deitelmoser, funkcijonar kluba kapitan Fedrigoni in drugi zastopniki oblasti. Po izmenjavi pozdravov so se podali na južino. ob 14.10 pa so ljubljanski gostje zopet sedli v letalo. Prvotno je bilo nameravano, da se bodo odpeljali v Ljubljano na obisk celovški gostje, toda ker sta se prijavila dva redna potnika, so Celovčani rajši odstopili prostor v letalu tema dvema in bodo napravili obisk ob drugi priložnosti. Za polet nazaj je letalo rabilo samo 25 minut in je že ob 14.35 prstalo na ljubljanskem letališču.

Polet sam je popolnoma uspel. Vreme je bilo sijajno, letalo je letelo v višini 1800 metrov. Vendar pa se je opazilo, da se je letalo v tej višini pri letu nekoliko pozibavalo, ker so v tej višini zračne plasti zaradi spodaj ležečih planin precej redke. Zato se bo letalo drugič dvignilo v višino 2500 metrov, kjer so zračne plasti zopet gostejše. Polet pa je nudil potnikom kljub temu neprecenljive užitke.

Olajšanje po vsakdanjem delu nudi Unione čokolada

Smrt vrlega moža

Dobrepolje, 2. junija 1934.

V nedeljo, dne 1. julija, zjutraj je umrl v Malivasi št. 3 ugledni posestnik in bivši župan bivše podgorske občine Josip Zevnik v visoki starosti 81 let. Pokojni pripada rodu, ki je svoj čas sledil učitelju in pisatelju Francu Jakliču na polju ljudske prosvete in zadružništva. Polnih 35 let je bil član načelstva Hranilnice in posojilnice v Dobrepoljah, ki je ena najstarejših v sklopu Zadružne zveze in ki je bila do zadnje splošne gospodarske krize tudi ena najmočnejših podeželskih hranilnic in posojilnic sploh. Pravtako je bil pokojni 35 let član načelstva Kmetijskega društva v Dobrepoljah, ki se po odhodu g. Jakliča v Šent Janž in v Moste pri Ljubljani pod vodstvom dobrepoljskega župana Josipa Strnada tudi v tej krizi dobro razvija, saj si je že pred leti moralo nabaviti dvoje tovornih avtomobilov in si je osnovalo podružnico na Sušaku. Ves ta razvoj pa bi ne bil mogoč, da niso za Jakličeve dobe zavihali svojih rokavov požrtvovalni in nesebični možje, med katerimi je bil pokojni eden prvih s svojim delom, mirnim nastopom ter možatim nasvetom. — Nad 30 let je bil pokojni ključar farne cerkve sv. Križa in se bo kar pogrešala njegova visoka, vitka in ravna postava, kajti bil je obenem tudi telesno lep človek.

Pred in med vojno je bil 13 let župan bivše občine Podgora, ki jo je vodil v splošno zadovolinost in korist občanov. Med vojno je bil položaj županov tak, da se je moral skoro vsak nujno zameriti ljudstvu, ki ni moglo razumeti, kako so bili župani postavljeni med dva ognja, od katerih je bil oni vojaške komande pač hujši. No, Josip Zevnik je tudi v vojni ostal mil, dober, uslužen in potrpežljiv. Njegov značaj je bil pač tak, da ni poznal sovražnika in ga je vedno imelo vse rado. Po vojni je kandidaturo v korist svojemu sinu Francetu odklonil, že leta 1924 pa je tudi posestvo prepustil svojemu sinu Lojzetu. Ljubezni, ki jo je vse življenje izkazoval v tako obilni meri svoji ženi in drugim, je bila deležna tudi njegova sinaha, ki jo je ljubil kakor lastno hčer. Kot mlad gospodar je bil prevzel po očetu majhno zadolženo posestvo, katero je pa z žilavo pridnostjo razširil in moderniziral. Bil je mojster za samolastno izdelavo vsakojakega kmetijskega, gospodarskega in gospodinjskega orodja ter kratkočasen tovariš v prijetni družbi. Vseskozi krščanski značaj, je bil ves čas vnet pobornik gibanj v bivši SLS ter naročnik našega katoliškega časopisja. Od številnih otrok mu žive še štirje sinovi: France, Lojze, Janez in Pavle, ki so se navzeli pridnosti svojega očeta in so povsod na mestu. Hčerko Franciko, ki je poročena v vasi, je imel še posebno rad, saj mu je, ko fantov ni bilo doma, pomagala voditi občinske posle. — Pravični mož naj v miru počiva, preostalim pa naše iskreno sožalje!

2 leti dela Kolodvorskega misijona v Mariboru

Dne 1. julija je stopil Kolodvorski misijon v Mariboru v tretje leto svojega življenja. Ker je ta ustanova nad vse važna in zasluži, da bi se zanjo zanimali in jo podpirali vsi sloji, ji naj bo na tem mestu posvečenih par vrstic.

Kolodvorski misijon v Mariboru se je ustanovil na vzpodbudo škofijskega odbora KA v Mariboru. Odbor si je takoj v začetku prizadeval, da bi pritegnil k sodelovanju nekatera društva, a ni uspel. Na gluha ušesa so naletele vse njegove prošnje tudi pri mestni občini. Odbor je prosil za denarno pomoč in za podelitev hiše, ki jo je bila zapustila v socialne svrhe učiteljica Kučera. Mestno vodstvo je odklonilo i denarno podporo i podelitev navedene hiše. Tako je odbor še danes osamljen pri vzdrževanju Kolodvorskega misijona in mora z naberačenimi parami plačevati voditeljico misijona.

Ustanovo vodi gospa Terezija Štumberger. Tekom dveletnega delovanja je izvršila nalogo, ki bi zadostovala trem osebam. Ustvarila si je zveze na vse strani. Neštetokrat je posredovala pri raznih oblasteh: pri postajenačelniku, na policiji, pri vojaški oblasti, na občini, pri sodniji, na borzi dela itd. Tekom dveh let se je obrnilo na njo okrog 3000 oseb — večinoma dekleta iz vseh krajev Jugoslavije in iz sosednih držav. Važnejših posredovanj je bilo prvo leto 456, lansko leto pa 586. Po prizadevanju voditeljice je dobilo službo 154 deklet in sicer prvo leto 38, lani pa 116.

Pred nekaj tedni so bila vložena pri pristojni oblasti v potrditev pravila »Društva za varstvo deklet«, čigar naloga bo nadaljnje vzdrževanje kolodvorskega misijona in sploh vsestranska skrb za dekleta. Na tem mestu naglašamo, da je danes skrb za dekleta ena najvažnejših socialnih zadev. Vodstvo mestne občine prosimo, da to uvidi in prizadevanje onih, ki z vzdrževanjem kolodvorskega misijona in z osnavljanjem »Društva za varstvo deklet« ne zasledujejo nikakih postranskih namenov, marveč rešujejo eno najbolj perečih strani socialnega vprašanja, z vso močjo podpre. Kar se tiče postopanja z dekleti, nam nudi življenje vsebovpijoče slučaje tudi v Mariboru. Da se ti slučaji odpravijo in da se dekleta obvarujejo žalostnega padca, mora občina dati na uslugo i dobro voljo i denarna sredstva

Smrtna nesreča na Rakeku

V nedeljo popoldne je bil na Rakeku pogreb. Med pogrebom pa se je zgodila smrtna nesreča, ki je zahtevala mlado življenje. Na nekem skladu tramov sta se igrala sin g. Gregoriča in 4 letni sinček g. Demšarja. Plezala sta po tramih. Nenadoma pa so se tramovi zrušili in tram je malega Demšarja pritisnil čez trebuh na drug tram. Tudi malega Gregoriča je precej poškodovalo. Takoj so poklicali zdravnika dr. Pintarja, toda bilo je prepozno, kajti po par minutah trpljenja je Demšarjev fantek umrl.

Ptuj

Iz zgodovinskega Ptuja. Podpolkovnik v p. Davorin Žunkovič se je te dni vselil v svojo letos že 354 let staro hišo v ulici Vseh svetnikov. Letnica te prastare zgradbe je točno znana, ker je bila l. 1380 kot cerkev posvečena Vsem svetnikom ter je potem večkrat menjala usodo cerkve, dokler ni bila l. 1840 prezidana v stanovanjske svrhe. V proštijski cerkvi v Ptuju je še danes videti oljnato sliko cerkve, ko je še imela prvotni stolp. — V hiši stanujoči zobotehnik Rud. Reich je pa ostal dalje v svojem dosedanjem zavodu.

Naša pot v Oberammergau

Hallstatt

Hallstatt, 28. junija 1934.

Skoro neverjetno se Vam zdi, gospod urednik, da se danes zvečer ob 8 že sprehajamo ob zelenem Hallstattskem jezeru. Preko 300 km je naš »leteči Blejc« prevozil od Ljubljane preko krasnih serpentin na Ljubelu, po zelenem Rožu, skozi Celovec do Gospesvete, kjer smo obiskali lepo cerkev, si ogledali spomenike, ki dihajo našo zgodovino. Zasledovali smo slovenski živelj, ki je ohranjen pač samo v pristnih slovenskih imenih kot: Selan, Dobrič, Kresnik, Žigon, daleč preko Brež, kjer se je proslavil nekoč Ulrich Lichtensteinski, kjer je prenočil Friderik Rdečebradec in znameniti Tomaž Akvinski. Po kosilu je držala naša pot preko Seetalskih Alp, čez prelaz St. Johann do industrijskega kraja Trieben. Vsako minuto uživa izletnik na avtu nov razgled, nove prizore, vse gre kot v filmu mimo tebe. Ni čuda, da so naši sopotniki vsi navdušeni za te lepe kraje, celo oni, ki so s strahom in trepetom zasedali svoja mesta na vozu. Tu v Triebenu smo prišli v stik s slovensko kolonijo delavcev, ki kopljejo magnezit, katerega gre precej na Jesenice. Tožijo sicer, da imajo večkrat neprostovoljne počitnice, toda zadnji čas se je delo obnovilo in gre krepko naprej. Mimo Selzthala, Liezen smo zavozili v krasno sotesko proti Salzkammergutu. Sem od nas se je mogočno dvigal 2351 m visoki Grimming, ki čuva vhod v ta alpinski biser. Cesta je od Celovca dalje vsa asfaltirana, zato so kilometri minuto za minuto bežali mimo nas.

Lepo letovišče: Bad-Aussee ima že precej letoviščarjev in tujcev. Sai pa je celo mesto en sam cvetoči vrt z mičnimi hišicami. Vsa okna se ponašajo z lepimi cvetlicami, vse snažno, mično in preprosto. Povsod vzoren red, le tu in tam se na strmi pečini zablesti »Hakenkreutz«, Hittlerjev znak, ki izzivalno gleda na »mirno« Avstrijo. Črez prelaz Pötscherhöhe urejujejo cesto in polagajo jekleno mrežo, kjer je največji vzpon. Nad 15 skupin delavskih kolonij smo srečali skozi Avstrijo, ki delajo ceste in utrjujejo s parnimi valjari, človeka zaboli srce, ko vidi, kako vsepovsod napreduje avtomobilski promet, le pri nas, ki posedujemo lepše kraje, ni napredka, to pa predvsem radi slabih cest. Tujci se pač raje vozijo po asfaltu, kakor pa po jamastih cestah.

Tako zanimivega alpskega mesteca, kot je Hallstatt, ne najdeš zlepa. Hiše, cerkev, sve je, kakor prilepljeno lastavičje gnezdo na strme pečine. Zgodovina mesta je tako stara, kot zgodovina naših barjanskih mostiščarjev. Znameniti solnati rudniki so do zadnjega časa prinašali blagostanje mestu, ki je tako lepo ohranilo svoj srednjeveški značaj. Znamenita je gotska cerkev iz 13. stoletja z lepimi oltarji na krila. Pokopališče pa je tako ozko, da morajo vsakega mrliča po 10 letih izkopati, da dobijo prostor potomci. Kosti in lobanje so shranjene v kapelici. Na lobanjah smo čitali imena in leto smrti. Malo lobanjo ovija naslikana kača, znamenje, da je pokojnica umrla za kačjim pikom. Na velikih mašnih knjigah ležijo lobanje nekdanjih dušnih pastirjev.

Nepopisen pa je razgled izpred cerkve na 10 kilometrov dolgo jezero, v katerem se ogledujejo gorski velikani, nad katerim vesla bleda luna...

Davčna uprava in davčni odbori

Kamnik, 2. julija.

Novi davčni zakon je pritegnil k oceni za odmero davčne osnove tudi ljudstvo. Osnovani so bili davčni odbori. Možje v teh odborih so v kočljivem položaju. Na eni strani morajo priznati državi, kar ji gre, na drugi strani pa ščititi davkoplačevalce pred prehudo obremenitvijo. Za davčne obvezance je seveda vsaka ocena previsoka, zato morajo tudi člani davčnega odbora preslišati in prenesti marsikak očitek.

Davčnemu odboru za mesto Kamnik očitajo, da je v letu 1933 preveč ščitil davkoplačevalce. Ker so imeli v tem odboru davčni obvezanci večino, so mogli znižati davčno osnovo daleč pod predloge davčne uprave. Tega so bili davčni obvezanci seveda zelo veseli in niso mogli skriti veselja. Okoliške občine so za to zvedeli in so z vso silo padle po svojih članih v davčnih odborih, očitajoč jim, da niso znali tako začititi davkoplačevalcev, kakor so to storili Kamničani.

Zoper kamniško odmero davčne osnove je bilo vloženih nešteto prizivov in sedaj prihajajo rešitve od reklamacijskega odbora v Ljubljani, ki so seveda hudo prizadele nekatere davkoplačevalce. Znan nam je slučaj, da je nekdo plačal za leto 1933 8000 Din davka, sedaj pa je dobil rešitev reklamacijskega odbora, da mora plačati še 16.000 Din. Zanimivo je, da je ljubljanska odmera bila določena še preko predloga drž. zastopnika. Mnogi davkoplačevalci še s strahom čakajo na rešitev reklamacijskega odbora.

Teh rešitev pa se na tihem lahko veseli občina, ker bo sedaj dobila na doplačilu doklad za 1933 nepričakovane prispevke, s katerimi bo lahko krila razliko v predvidenih in prejetih prispevkih. Občinski možje so namreč za leto 1933 določili 45 odstotno doklado, kar pa seveda ni bilo dovolj, ker je davčni odbor tako znižal davčno osnovo. Za leto 1934 je previdena 72 odstotna doklada. Davčni zavezanci, ki morajo doplačevati za lansko leto, bodo hudo prizadeti v letu 1934, ker bodo poleg lanskih doplačil morali plačevati še povišano občinsko doklado.

Kot kronisti beležimo vse to, ker se v javnosti, zlasti pa med prizadetimi živahno razpravlja o tem, čigava taktika je bila pravilna: ali kamniškega davčnega odbora ali okoliških odborov, ki so skušali držati zlato sredino med predlogi davčne uprave in željami davčnih zavezancev. To je načelno važno vprašanje in poučen slučaj.

Potovanje kemikov po Nemčiji

Od Ljubljane do Münchena

Kljub deževnemu vremenu se je ekskurzija kemikov v sredo, 20. t. m. v veselem razpoloženju odpeljala proti Jesenicam. Predno smo se z našimi gosti-inženjerji spoznali, nas je brzec pripeljal na obmejno postajo. Med potjo smo zvedeli, da se dobe cenene eksportne cigarete, s katerimi smo se založili, da bomo delali reklamo za naš tobak.

Avstrijski kakor tudi nemški cariniki nam niso delali preglavic. Vozili smo se zelo udobno skozi lepo Koroško v zavesti, da smo še na slovenskih tleh. Da smo še na slovenskih tleh, nam je pričal vratar na beljaškem kolodvoru, ki nas je proti pričakovanju ogovoril slovenski, ko smo se pogajali z njim za izstop v mesto. — Mesto samo spominja na Maribor in Celje, s to razliko, da hodi večina moških (tudi starejši) v kratkih irhastih hlačah. Vse ima pečat koroške noše brez vpliva moderne mode.

Krasna je vožnja s tursko železnico, ki se začenja pri Špitalu ob milstättskem jezeru. Peljali smo se visoko nad dolinami ter imeli krasen razgled na Visoke Ture in na del Großglocknerja. Predor se vrsti za predorom. — Pri Malnitzu (kraj nam je znan vsem po P. Höllu, avstrijskem prvaku v smuških skokih) so nas priklopili na električno železnico. Najlepši del te vožnje je bila vožnja mimo Bad Gastein-a do Salzburga. Imeli smo vtis, da se vozimo skozi mirno tujsko-prometno visoko razvito deželo; vendar je pa kvaril ta vtis pogled na številne oborožene vojake, Heimwehrovce in Hilfskorps-a, ki so stražili važne železniške predore, postaje, mostove in viadukte. Kljub vestnemu straženju smo videli na strehah hiš in na lopah mnogo kljukastih križev. Čim bolj smo se bližali nemški meji, tem več je bilo kljukastih križev, ki jih pa v sredini Avstrije skoraj ni bilo. Prav posebno pozornost pa je vzbudil kljukasti križ, ki je bil naslikan na veliki skoro nedostopni gorski steni blizu Salzburga. Viden je gotovo 50 km daleč. Neopazno smo prišli čez mejo v Nemčijo. Tu ni pokrajina več tako prijazna in mikavna, ne vidimo več visokih gora; nahajamo samo ravnino, redko posejano z drevjem.

Pozno v noči smo prispeli v München. Slabo vreme — dež. Tu nas je sprejel zastopnik akademikov, ki se je z vzorno kolegijalnostjo zavzel za nas. Odvedel nas je v udobna prenočišča, kjer smo se odpočili.

Prvi dan smo si ogledali Tehnično visoko šolo — kemični oddelek. Osebno nas je sprejel svetovnoznani kemik dr. Hans Fischer, imejitelj Noblove nagrade. Mož je izredno skromen, človek bi mislil, da ima pred seboj slugo kemičnega oddelka. Kot primer njegove skromnosti omenjam, da si je kupil avto, ko je dobil Noblovo nagrado, vendar se pa še sedaj mnogokrat pripelje v institut s kolesom. Njemu se je posrečilo sintetično sestaviti krvno barvilo. Sedaj dela v laboratoriju pod njegovim vodstvom nad 100 kemikov-inženjerjev in doktorjev na porfirinu. Podrobno smo si ogledali posamezne laboratorije, ki so vodilni v Nemčiji.

Po ogledu Tehnične visoke šole smo odšli na skupno kosilo, ki smo ga imeli v akademski menzi. Zanimivo je, kako je ta menza urejena. Vsak gost dobi pri blagajni jedilni listek. Nato gre v jedilnico, tu si vzame jedilni pribor (študentje so si ga zataknili v žep mesto »šimi« robčkov), nato si vzame jed in gre k mizi. S tako organizacijo je možno, da obeduje v dveh urah nad 2000 študentov. Rekord je pa dosegla ta menza, ko je obedovalo nekoč 4000 akademikov.

Naselbinska razstava

Po kosilu nas je vodil naš vodnik na naselbinsko razstavo (Deutsche Siedlungsausstellung). Namen te razstave je iz pokrajine razvijajoča se arhitektura, ne pa normalne človeške celice. 19. stoletje je bilo bogato na kapitalu za zidanje. V 20. stoletju pa ljudje nimajo toliko denarja, hočejo pa ta primanjkljaj nadomestiti z izkustvi in novimi izumi v gradnji. Revizija 19. stoletja v zidanju bivališč in stanovanj je danes skupni cilj vseh kulturnih dežel. Programatični donos Nemčije k temu kulturnemu delu človeštva nam hoče pokazati ta razstava.

»Življenje človeka od jutra do večera!« Ta tema je že mnogokrat varirana v pesništvu, glasbi in slikarstvu. Sedaj so jo pričeli razvijati — arhitekti. V 60 lopah nam razvijajo to temo razstavljalci. S prho v sončni terasi se začne predigra jutra in z mirnim pokojem spalnice konča večer. Vmes je napet lok dneva v stanovanju z vsem delovanjem, udejstvovanjem ter počitki človeka.

Ogledamo si sezidano bivališče, razstavljeno z različnih vidikov: z umetniškega, tehničnega, gospodarskega, finančnega in organizatoričnega vidika. Kajti v današnjem času ne zadostuje premišljen načrt zidave in izbran umetniški okus, marveč je treba temu še pridružiti smiselni finančni načrt. Vprašanju, »kaj naj storim z zemljo,«, se pridružuje vprašanje, »kaj naj storim brez — denarja?« V stanovanju se moramo prijetno in udobno počutiti. V razstavnih kojah smo videli, kako si moremo z malo denarja ustvariti prijeten dom. Zanimivo je, da dobi vsak novo poročeni par 1000RM državne podpore. Nazorno je pokazano kako lahko ustvarita novoporočenca s tem denarjem — »tiho družinico«.

Razstava ne bi bila tako mikavna, če ne bi bila vsa v enotni beli barvi s sivo dekoracijo in enotnimi črkami. Razstavljalci se vrstijo v smiselnem naprej določenem redu. To je zahteva, ki jo stavlja prireditelj razstave. Razstavne koje so veren posnetek stanovanjskih prostorov. Te uredbe so v veliko olajšanje razstavljalca, ki si prihrani mnogo časa s predpripravami in posveti vso pažnjo le izvedbi razstave. Tu bi se lahko mnogo naučili naši razstavljalci in tudi prireditelji naših razstav.

Razstava nam nadalje pokaže vzorno naselbino Ramersdorf. Tu imamo pogled v bodočnost. Vse premišljeno. Vidimo elemente zidane, sestavljene in zgrajene. Predno se naselbina začne graditi, je premišljeno vse od glavne dovozne ceste do zadnje hišne opeke, cvetličnih gred na vrtovih in vodovodnih pip. Toda ta del razstave ni noben fantom ali privid, temveč zgrajena resničnost. 26 febr. so začeli kopati temelje in 9. junija je bilo »malo mesto«, sestoječe in 200 hiš zgrajeno (schlüsselfertig). Že med razstavo (junij—oktober) bo popolnoma opremljenih 40 hišic. Presenetljiv je tloris te naselbine.

V oddelku »Umetnost in življenje« smo videli, kako je premagala umetnost obdobje gole stene. Obesimo sliko na pravilno steno, plastiko postavimo na knjižno omaro, keramiko med vrtne gredice in slikano hišno znamenje nad hišna vrata.

Vodnik je vedno poudarja, da nočejo Nemci uničiti starih oblik in običajev, temveč jih hočejo oblikovati naprej. »Bila je zmota,« je rekel, »da smo po vojni zavrgli vse stare običaje in zidali same gole stene brez duha. Sedaj smo se zavedli.«

In še nekaj je bilo zanimivo za inozemca na razstavi. V statističnem oddelku razstave so bile zapičene rdeče pike na zemljevidih Nemčije. Vsaka pika je značila 10.000 novih hiš. S karte sem razvidel, da se gradi največ v sredini Nemčije (nove hiše mesto prejšnjih barak in podrtij) ter na vzhodu Nemčije (kolonizacija).

Torej je sedaj usmerjen nemški pritisk na vzhod. Ker je bil prevelik naval v mesta, kjer se daj ni več toliko zaslužka, skušajo sedaj graditi v predmestjih lične hišice in naselbine, ki naj bodo nadomestilo za prejšnje smrdljive barake in nezdrava stanovanja. N.

Ljubljanske vesti:

Otroci odhajajo na počitnice

Ljubljana, 2. julija.

Prišel je julij, najbolj vroč mesec leta, ko si vsak mestni človek, zlasti pa mladina, zaželi preživeti nekaj tednov zunaj mestnega zidovja, prahu in asfalta. Toda to je danes mogoče le redkim, ki jih sedanja stiska ni tako občutljivo zadela, vsi drugi pa so obsojeni, da te vroče mesece vzdihujejo v ljubljanski vročini in se tolažijo z boljšimi časi. Starejši ljudje to že nekoliko prenesejo, toda z otroci je drugače. Mestni otrok si zelo težko predstavlja počitnice drugače kakor nekje zunaj na deželi. Toda koliko jih je med njimi, ki njihovi starši še toliko nimajo, da bi se dostojno preživljali z družino v Ljubljani, kaj šele, da bi svoje otroke kam poslali na počitnice. V zadnjih letih so začele skrbeti za te otroke razne ustanove, v prvi vrsti ljubljanska mestna občina, ki že več let pošilja skupine revnih otrok na počitnice deloma na Gorenjsko, deloma na morje. Pa tudi druge ustanove kakor Protituberkulozna liga itd. pošiljajo zadnja leta skupine otrok na letovanje.

Danes je odšlo na počitnice več skupin ljubljanskih revnih otrok. Ob pol 4 popoldne se je odpeljalo 100 deklic v počitniško kolonijo mestne občine v Mednem, kjer bodo ostale 4 tedne, nato pa napravijo prostor enako močni skupini dečkov. Vse to gre na stroške mestne občine ljubljanske. — Ob 4 popoldne pa se je izpred Mestnega doma odpeljalo z avtobusom v Kamno gorico 40 dečkov in deklic, otrok ljubljanskih mestnih uslužbencev, ki jih je poslala na počitnice bolniška blagajna mestnih uslužbencev. Tudi ti ostanejo v koloniji 4 tedne. — V sredo pa odpotuje v Poljane 63 dečkov na štiritedensko letovanje na stroške mestne občine. Ko se umaknejo ti, pride na njihovo mesto enaka skupina deklic. — Poleg tega bo mestna občina poslala na morje manjšo skupino otrok, ki pa odidejo šele okrog srede julija.

Protituberkulozna liga pošlje letos v Rakitno okrog 70 otrok, okrog 20 v Lukovico. Že nekaj dni pa je v Medvodah 44 otrok iz Trsta in okolice. So to sinovi tržaških Jugoslovanov.

Želimo, da bi se otroci počutili v kolonijah sijajno v njihovo in njihovih staršev veselje!

⊙ **V osmini posvečenja nove župne cerkve sv. Cirila in Metoda pri Sv. Krištofu** je v tej cerkvi *danes v torek, 3. julija* zjutraj ob 6 govor »Sv. Ciril in Metod — vzor krščanske ljubezni do bližnjega«. Govori g. dr. Jožef Gracar, C. M. Sv. maša. G. Karel Čerin, novomeški prošt. Petje oskrbi pevski zbor cerkve presv. Srca. K udeležbi vabimo zlasti vernike cerkve presvetegt Srca Jezusovega. — *Zvečer ob 20* govor »Sv. Ciril in Metod, katoliška svetnika«. Govori g. dr. p. Gvido Rant, frančiškanski provincjal. — *Jutri, v sredo, 4. julija:* zjutraj ob 6 govor »Sv. Ciril in Metod, neustrašena oznanjevalca evangelija«. Govori g. dr. Fran Knific, S. S. Sv. maša. G. dr. Franc Cukala, stolni dekan iz Maribora. Petje oskrbi salezijanski pevski zbor. K udeležbi vabimo zlasti vernike z Rakovnika in Kodeljevega. — Zvečer ob 20 govor »Sv. Ciril in Metod in papeštvo«. Govori g. dr. p. Regalat Čebulj. O. F. M. Slovesne večernice. G. dr. p. Angelik Tominec, O. F. M., mestni župnik ob asistenci farne duhovščine župnije Mar. Oznanjenja. Petje oskrbi cerkveni pevski zbor župnije Marijinega Oznanjenja. — K udeležbi vabimo zlasti vernike župnije Marijinega Oznanjenja.

⊙ **Slovesna črna sv. maša** kot osmina za **blagopokojnega** g. voditelja p. *Salvatorja Zobca* se bo darovala v frančiškanski cerkvi v sredo, 4. julija ob pol 6 zjutraj. Tretjeredniki se vabijo k polnoštevilni udeležbi. — Odbor.

⊙ **Aktivni in upokojeni železničarji — pozor!** V torek, dne 3. t. m. bo ob pol 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva c. 22 **javno železničarsko zborovanje**, na katerem se bo razpravljalo o položaju, v katerem se nahaja aktivno kakor tudi upokojeno železničarsko osebje. Aktivni in upokojeni železničarji udeležite se polnoštevilno.

⊙ **Poliklinika in posvetovalnica za matere** v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani do 7. julija ne posluje zaradi čiščenja prostorov.

⊙ **Uradni prostori ljubljanskih poštnih podružnic.** Ko stopi človek po privatnih opravkih v kako poštno filijalko v našem mestu, opazi — v eni kot drugi — predvsem, v kakšnih mizernih in — malomestnih lokalih se nahajajo ti prometni »uradi«. Med vsemi prednjači n. pr. poštni urad na kolodvoru, t. j. »filijalka 2«. V 2—3 majhnih, nizkih pritličnih »sobah« se stiska uradno osebje in komaj giblje, da ga mora človek naravnost pomilovati. O kaki »čakalnici« ali »predsobi« v pravem pomenu besede seveda — nobenega govora! Prostori zaduhli in temnikasti, da bi jih lahko primerjal onim na kaki — vaški pošti. Pri drugih filijalkah — razen poljanske morda — so razmere iste. In zdaj prašamo: Ali bi se ne dalo dobiti za ta urad primernejših prostorov, recimo: v I. nadstroju tega poslopja, če ga že ni v kolodvorskem poslopju? In ta kolodvorska pošta II ima — da ne pozabimo omeniti — seveda vse tri oddelke: pisemsko pošto, denarni promet, telegraf in telefon! Za napredujočo Ljubljano so te razmere malo častne. Poštna uprava naj bi poskrbela za modernejše in pred vsem higienične uradne prostore, zlasti ko zahajajo baš v ta poštni urad tudi številni tujci!

⊙ **Betoniranje ljubljaničinega dna so morali prekiniti.** V noči od sobote na nedeljo je narasla Ljubljanica zaradi deževja tako močno, da je pričela pri Čevljarskem mostu teči čez zasilni nasip. Poleg tega pa je voda v Gruberjevem kanalu toliko narasla, da je pritekla po strugi nazaj do zasilnega jezu. Voda je stala še včeraj v vsej strugi skoraj meter visoko, tako da so morali prekiniti betoniranje dna, ki je napredovalo že do trimostja. Upajo, da se bo danes voda že toliko odtekla, da bodo lahko nadaljevali z betoniranjem.

⊙ **V nekaj dneh začno regulirati Marijin trg.** V kotu pri Šmalčevi hiši na Marijinem trgu stoje že precejšnji kupi tlakovalnih kock, ki bodo služile za reguliranje Marijinega trga. Z deli prično v kratkem.

⊙ **Ponesrečenci v bolnišnici.** Včeraj opoldne so bili poklicni reševalci klicani na dolenjski kolodvor k dolenjskemu vlaku. Prepeljali so v bolnišnico posestnikovo ženo Marijo König iz Škofljice, ki je včeraj padla s češnje in dobila pri tem resne notranje poškodbe. Najbrž ima natrto hrbtenico. — Na hodniku hotela Lloyd je včeraj dopoldne padla Julka Jurčič tako nesrečno, da je dobila notranje poškodbe. — Nič manj kakor 10 ran je staknil pri gostilniškem pretepu tesarski pomočnik Janez Hafner iz Škofje Loke, ki so ga v neki škofjeloški gostilni oklali vročekrvni fantje. — Na Bledu so se splašili konji 13-letnemu posestnikovemu sinu Stanku Kajbižu, ki je pri tem padel pod voz in si zlomil levo nogo, dobil pa je tudi hude notranje poškodbe. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

⊙ **Samoumor kmetskega dekleta.** Danes dopoldne ob 10 so našli v Črni vasi št. 197 (Barje) v seniku obešeno 19 letno posestnikovo hčerko Marijo V. Nesrečno dekle je bilo zadnje dni precej pobito, danes pa je na hiter način napravilo konec. S konjsko uzdo se je obesilo na tram. Ko so prihiteli domači, je bilo dekle že mrtvo. Popoldne je prišla na lice mesta iz Ljubljane policijska komisija z zdravnikom g. dr. Avramovičem. Mrtvo dekle so položili na mrtvaški oder doma.

Novo mesto

Novi kanonik gosp. Ivan Sešek, dosedaj župnik v Brusnicah, je dospel na praznik sv. Petra in Pavla v kapitelj, kjer je bil slovesno sprejet. V soboto zjutraj pa je bil slovesno umeščen.

Matura na novomeški gimnaziji. Višji tečajni izpit se je vršil na tuk. gimnaziji od 10. do 21. junija pod vodstvom ministr. odposlanca g. Ivana Prijatelja, univerzitetnega profesorja iz Ljubljane. — Od 34 dijakov, ki so pred 15. majem upali na srečen izid, je z uspehom prestalo izpit 14 in sicer: Beguš Viljem, Beličič Vinko, Berkopec Tone, Drnovšek Martina, Dodič Anica, Dodič Milan, Erker Rihard, Jerek Rudolf, Kambič Anica, Petančič Franc, Skrabl Danilo, Vandot Bojan, Vidmar Tone in Vodnik Irena. 6 kandidatov ima popravni izpit v mesecu avgustu, 5 je odgodenih za leto dni, a dve kandidatinji sta odstopili, dočim je 7 učencev padlo že v VIII. razredu.

Otvoritev šolskega odra v osnovni šoli je bila v soboto, dne 23. junija ob 8 zvečer. Otroci so ljubko nastopali v vseh točkah, zlasti še pri igri. — Novo mesto je dobilo s tem odrom zopet nov hram dramatske umetnosti. Želimo le, da bi se v njem zlasti udejstvovala naša mladina.

Nesreča gasilca. Pred kratkim je imelo novomeško gasilno društvo vajo. Oddelek plezalcev je vadil s približno 30 m dolgo lestvo. Ko so lestvo hoteli premakniti, je zašla po nesreči gasilcu Ivanu Lumpertu noga pod kolo, ki mu jo je precej občutno poškodovalo. Sanitetni oddelek mu je takoj nudil prvo pomoč ter ga odnesel na nosilnici domov.

Kamnik

Francoski krožek je imel te dni svoj redni občni zbor. Iz poročil odbornikov lahko ugotovimo velik napredek in živahno delovanje krožka, ki je bil ustanovljen šele pred poldrugim letom. Predsednica ga. prof. Klavdija Žvokelj-Gabrijelčič je vodila začetniški in konverzacijski tečaj, člani so imeli v čitalnici na razpolago dnevnik »Matin« in večje število revij. Začetniški tečaj je obsegal 38 ur, konverzacijski pa 27 ur, eno skioptično predavanje g. lektorja Lacroixa, dvoje literarnih predavanj, ki sta jih imela prof. dr. Leben in cand. phil. gdč. Vida Šturmova, 5 predavanj pa je imel v konverzacijskem tečaju g. dr. Černagoj. Krožek se je preselil iz dosedanjih lokalov v Kamniški dom, kjer mu je prepustilo vogalno sobo Cecilijansko društvo. Krožek bo organiziral počitniški tečaj za dijake nižjih razredov. Če bo dovolj prijav, bo prva ura tečaja že v petek, 6. julija. Prijave v pisarni dr Žvoklja.

Vodovod smo začeli popravljati. Od rezervoarja v Stranjah pa do Kamnika preizskujejo cevi, ker so mnenja, da ima cevovod na več krajih razpoke, iz katerih uhaja voda in stalno slabi pritisk v mestu. Sicer govorimo o popravilu vodovoda že od proračunske razprave sem, popravljati pa smo ga pričeli kakor nalašč šele sedaj, ko se pričenja tujska sezona.

Mariborske vesti:

Nov načrt

Maribor, 2. julija.

Nov projekt glede mesarskega trga, oziroma tržnice je vzniknil ter se nahaja v resnem študiju na mestni občini. Projekt je sprejemljiv zlasti radi tega, ker bi bila z ugodno rešitvijo perečega tržnega vprašanja obenem rešena tudi potreba po vajeniškem domu v Mariboru. Gre za obsežno zemljišče in lepo enonadstropno vilo znanega mariborskega industrijalca gospoda Antona Tavčarja v Kopališki, oziroma v Frančiškanski ulici. Ob Frančiškanski ulici se nahaja vila s sosednjimi objekti, proti Kopališki se pa razprostira obsežen vrt med Narodnim domom in zemljiščem mestne občine, na katerem se nahaja mestno kopališče ter uradna hiša z delavnicami mestnega elektriškega podjetja. Prostor ima vse predpogoje: leži v središču mesta, v neposredni bližini Glavnega trga, je zaščiten pred prahom in prometom, je pa obenem dovolj velik, da bi našli tu prostora vsi mariborski mesarji v lepi zidani tržnici, hkrati pa bi se semkaj lahko preselil dobršen del živilskega trga. Stanovanjska vila, ki je zelo velika, bi se uporabila v namene vajeniškega doma. Potrebne bi bile le nekatere manjše preureditve, pa bi poslopje odlično služilo svojemu cilju. Stranska poslopja bi se porušila, s čemer bi se dobilo dovolj veliko dvorišče za vajeniški dom in pa materijal za zidanje mesarskih stojnic in tržnice za prodajo ostalih živil. G. Tavčar je vilo z zemljiščem vred že ponudil mestni občini v nakup. Vprašanje je sedaj samo še cena. Za občino je ponudba vsekakor zapeljiva, ker bi se z nakupom rešila namah raznih skrbi, ki jo sedaj težijo ter jih gotovo ne bi bilo lahko rešiti. Kje drugje v središču mesta dobiti tako primerne prostore za tržnico je skoro nemogoče; prav tako pa je vprašanje, če pride Maribor v doglednem času na kak drug način do vajeniškega doma.

Dobrodošli!

Danes se pričenja v drugi slovenski prestolici pomembno tridnevno zborovanje katehetov, duhovnih oblikovavcev naše mladine. Na kongresu se bodo obravnavala vsa pereča načelna, didaktično-metodična, pedagoška, dušeskrbstvena in katehetsko-stanovska vprašanja, ki bodo predmet številnih strokovnih referatov in obravnavanj. V zvezi s to znamenito prireditvijo je tudi pestro in okusno organizirana razstava v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, ki se je včeraj otvorila in ki bo odprta ves čas kongresa. Včeraj popoldne in zvečer so prispeli na kongres številni udeleženci iz vseh delov naše države. Ob pričetku kongresa in prihodu udeležencev jim kličemo v dravski prestolici najprisrčnejšo dobrodošlico ter izrekamo upanje, da bo Vsemogočni čim obilneje blagoslovil sklepe in resolucije kongresa, ki bo brezdvomno utrl nove poti v izvrševanju težavnih katehetskih nalog in dolžnosti.

★

☐ **Srebrna poroka odličnega moža.** G. Franjo Povšič, bivši policijski stražnik in uslužbenec na velikem županstvu v Mariboru, je obhajal dne 1. julija s svojo soprogo Marijo Rusovo 25 letnico poroke. Jubilant je star 63, a soproga 56 let. Oba pa sta še mladeniško ohranjena. Poleg tega jubilantu ne bi nihče prisodil, da ima že šest križev na sebi. Povšič je rodom iz Št. Janža na Dolenjskem, gospa pa je Ljubljančanka. G. Povšič je zvest sotrudnik raznih prosvetnih in karitativnih organizacij, v katerih vneto sodeluje tako v prosvetnem kakor tudi karitativnem oziru. Noben revež ne gre od Povšičevih brez daru. Njegovo zlato pravilo je: »Naj ne ve levica, kar daje desnica.« Povšič je značajen mož, kakor malo takih. Nikdar ni zatajil svojega slovenskega prepričanja. Hiša Povšičeva pa je tudi zvesto udana Bogu in Mariji. Srečna zakonca vidimo vsak dan pri naši Materi Milosti. Vsi številni prijatelji in znanci čestitamo srebrnoporočencema, da v zdravju in sreči dočakata še zlati poročni jubilej! »Slovenec« g. Povšiču kot zvestemu naročniku še posebej čestita!

☐ **Zborovanje Krščanske šole.** Društvo Krščanska šola za lavantinsko škofijo priredi na Ciril-Metodov dan, v četrtek ob 19.30 v Karlinovi dvorani v semeništču na Koroščevi 12 zborovanje za starše in prijatelje krščanske vzgoje. Govornika: profesor Pavel Živortnik in gospa Milica Grafenauerjeva iz Ljubljane. Odbor društva prijazno vabi starše in prijatelje krščanske vzgoje k obilni udeležbi.

☐ **»Brazda« poživljena.** Umetniški klub »Brazda« je imel v nedeljo dopoldne svoj občni zbor, na katerem se je sklenilo obnoviti klubsko delovanje in se je določil delovni program za bližnjo bodočnost. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik glavni urednik in pisatelj Radivoj Rehar, tajnik Jirak, blagajnik Kos. Obenem poziva klub vse na Štajerskem živeče slikarje in kiparje, da prijavijo svoj pristop.

☐ **Zaključni izpiti** na enoletni trgovski šoli »Hermes«, ki jo vzdržuje tukajšnje Slovensko trg. društvo, so se vršili te dni pred predstavniki trgovstva ter so se zaključili z najlepšim uspehom. Najboljši učenci: P. Vitko, D. Vrečko, D. Žugman, S. Juhart in I. Košuta so prejeli lepa darila, ki so jih darovale nekatere trgovske tvrdke. Poslovilnega večera absolventov so se udeležili tudi predstavniki Združenja trgovcev v Mariboru.

☐ **Proslava zadružnega dneva,** ki jo je nameravala izvesti tukajšnja Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v nedeljo popoldne, se bo vršila v četrtek, na praznik sv. Cirila in Metoda, v primeru slabega vremena pa v nedeljo. V četrtek je državni praznik ter praznujejo vsi uradi. Na proslavi bodo govorili predsednik Rehar o občem pomenu zadružništva, dr. Ivan Jančič o pomenu kreditnega zadružništva ter odposlanec Zveze nabavljalnih zadrug Ikonič iz Belgrada.

☐ **Mariborski šahisti** so ob zaključku šahovskega turnirja za prvenstvo posameznikov imeli v nedeljo zvečer v Centralu poseben počastitveni večer, ki ga je s primernimi priznalnimi besedami otvoril predsednik Mariborskega šahovskega kluba podžupan Golouh. Na sporedu je bil tudi referat mojstra Vasje Pirca o svojih vtisih na mednarodnem budimpeštanskem šahovskem turnirju. Večer se je zaključil z razdelitvijo nagrad zmagovalcem turnirja.

☐ **Nujno potrebno popravilo.** V Mariboru se zadnje čase pridno vršijo popravila hiš, ki se prenavljajo v svoji zunanjosti. Nujno potrebno bi bilo, da bi se tudi mestna občina zganila ter končno uredila zunanjost poslopja v Kopališki ulici, v katerem se nahaja mestno kopališče. Poslopje izgleda, kakor bi že razpadalo. Omet odpada s sten in zunanjost kar kriči po prenovitvi.

☐ **Izvoščki ne spadajo pred baziliko.** Na občini so sklenili, da bodo fijakerji na Aleksandrovi cesti premeščeni tik k frančiškanski cerkvi. Mariborsko občinstvo brez razlike se čudi, kako so mogli na občini priti do takega sklepa. Na sedanjem mestu imajo izvoščki pod kostanji lepo senco, na novem se bodo pa pekli ves dan na solncu. Glavno pa je, da konji in vozovi z vso nesnago, ki jo povzročajo, ne spadajo v neposredno bližino tako veličastne stavbe, kakor je frančiškanska bazilika. Tujci bodo imeli o Mariboru čudno mnenje in vsak pameten človek maje z glavo, ko sliši o tem sklepu. Sklep o premestitvi je treba predrugačiti.

☐ **64.000 Din škode** je povzročil požar posestniku Ivanu Ribiču v Zgornji Ročici pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Zgorel mu je hlev z vso zalogo krme in gospodarskim orodjem.

☐ **Kastner in Oehler v Mariboru.** Širijo se vesti, da namerava otvoriti v Mariboru svojo podružnico znano veletrgovsko podjetje Kastner in Oehler iz Gradca, ki ima dosedaj v naši državi podružnico samo v Zagrebu. Baje se podjetje zanima za nakup kavarniškega poslopja v Slovenski ulici, ki pride 9. julija na dražbo.

☐ **Nesrečen strel.** V Novi vasi se je po nesreči usmrtila Marija Pavalec. Bila je zaročena ter bi se morala v kratkem vršiti poroka. V nedeljo si je ogledovala samokres, ki ga je dobila na nepojasnjen način v roke. Orožje je bilo nabito in nezavarovano. Naenkrat je odjeknil strel in dekle se je zgrudilo smrtno zadeto.

☐ **2000 Din za 4 kg soli.** Neki gospod se je zanimal za saharin ter se je oglasil v tej zadevi pri izvedencu J. Š. Ta ga je napotil na dva tihotapska specialista E. S. in O. R., ki sta obljubila, da bosta takoj preskrbela zahtevano količino. Kupčija se je izvršila nekje v magdalenskem predmestju v večernih urah ter je prejel kupec štiri originalno opremljene zavojčke saharina, za katerega je odštel dva jurja. Ko pa je doma saharin preizkusil, je opazil, da so ga prevarili z navadno soljo, ki jo je presneto drago plačal. V jezi je prijavil primer policiji, ki je že vtaknila J. in E. pod ključ, dočim se O. še nekje potepa. Pa tudi kupec bo imel sitnosti, ker je kupčevanje s saharinom strogo prepovedano.

☐ **Rdeči petelin.** V nedeljo okoli 22 se je posvetil v južni smeri od Maribora mogočen ognjeni sij ter oznanjal veliko požarno katastrofo. Gorelo je v Gorici pri Pragerskem. Požar je alarmiral mariborske in okoliške gasilce, ki se pa radi prevelike oddaljenosti niso podali na pomoč.

☐ **S celo rodbino v porodnišnico.** V tukajšnji porodnišnici so bili presenečeni, ko se je te dni pojavila na pragu revna ženska ter pripeljala s seboj kopico malih otrok. Povedala je, da je brez sredstev, mož pa jo je zapustil. Ker se ji je približala težka ura, se je podala v porodnišnico ter vzela tudi otroke s seboj, ker jih nima nikomur dati v varstvo. V porodnišnici so rešili kočljivo zadevo tako, da so mater sprejeli v svoje varstvo, za otroke bo pa za ta čas skrbela mestna občina v svojem Mladinskem domu.

Celje

✐ **Studio oživljen.** Pred letom smo dobili v Celju s Studijem ustanovo, ki je obetala, da bo rešila tako pereče vprašanje celjskega gledališča. Res smo videli pod vodstvom g. Košiča nekaj uspelih predstav na prostem in v zaprtem prostoru, nakar je bila pa cela akcija, ne vemo po čigavi krivdi, prekinjena. Šele z nastopom letošnjega poletja je stvar znova oživela, g. Košič je zbral okrog sebe nekaj igralcev, ki jih vse Celje zelo dobro pozna že iz prejšnjih let, in v nedeljo, dne 8. julija bo oživljeni Studio znova nastopil na prostem z Jurčičevim »Desetim bratom« in sicer na Teharjih.

✐ **Kresovanje na Starem gradu.** V sredo zvečer, na predvečer godu slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, bo na Starem gradu gorel kres. Pri tej priliki bodo tudi prepevali združeni moški zbori Celjskega Zvona, Oljke in CPD.

✐ **Zopet beg od doma.** Pred kakimi 10 dnevi je pobegnil od doma učenec prvega razreda okoliške osnovne šole 9-letni Ivan Čuden, čigar starši stanujejo na Lavi št. 2. Fant je majhen in slaboten, na sebi je imel samo kratke hlače in srajco. Odšel je v družbi še dveh približno enakih fantičev in se ne ve, kam so se napotili. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči to staršem, ki so zaradi otroka, ki je zelo slabotnega zdravja, v velikih skrbeh.

✐ **Poročila** sta se v nedeljo na Ptujski gori g. Pec Šegula, strokovni učitelj na meščanski šoli v Celju in gdč. Vida Černejeva, hčerka okr. šolskega nadzornika v p. g. Ludovika Černeja. — Čestitamo!

✐ **Na drž. rudarski šoli v Celju** je ob koncu šolskega leta polagalo 18 dijakov 3. letnika zaključni izpit, 13 iz rudarskega in 5 iz plavžarskega oddelka. Izpit je napravilo 5 kandidatov z odličnim, 9 s prav dobrim in 3 z dobrim uspehom, 1 kandidat je bil reprobiran za 3 mesece.

Žalec

Tatovi ob Savinji. Ob toplih dneh je skoraj vse v Savinji. Tudi uzmovičev ne manjka, ki si lahko izbero, kar potrebujejo. Tako sta šla v Savinjo tudi nek mesar iz trga in njegov tovariš z namenom, da se skopljeta. Ko pa sta se po kopanju hotela obleči, ni bilo več obleke na tistem mestu, kjer sta jo pustila. Tako sta stala na kraju nesreče brez vse obleke. Ostal jima je le kos kopalne obleke, ki sta jo imela na sebi. Kraj, kjer sta se kopala, je precej oddaljen od trga. Zato je bila zadrega tem večja. K sreči je bilo tam še nekaj drugih kopalcev, ki so jima prihiteli na pomoč. Ti so šli v trg ter prinesli potrebno obleko, da sta se lahko dostojno vrnila nazaj v trg. Tatove zasledujejo orožniki.

Guštanj

Našo župno cerkev, ki ji je bilo že nujno treba notranje prenovitve, sedaj nanovo slikajo. Ker bo delo na prenovitvi trajalo dalj časa, zato se za ta čas opravlja služba božja ob nedeljah v podružni cerkvi sv. Antona.

Letno kopališče Rdečega križa v Guštanju so te dni ogradili. Kopališče se oficielno otvori prihodnjo nedeljo, dne 8. julija.

Število udov Mohorjeve družbe je letos po zaslugi fantovskega odseka Katoliške akcije precej poskočilo.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

Naznanila

Pevski zbor pevovodij, ki bo imel v dneh 9., 10. in 11. julija pevski tečaj na Rakovniku v Ljubljani, bo priredil ob koncu tečaja, v sredo, 11. julija ob pol 9 v cerkvenem domu v Št. Vidu nad Ljubljano pevski koncert. Na sporedu bo med drugim nekaj pesmi, ki bodo prvikrat izvajane. Opozarjamo na koncert zlasti bližnje pevske zbore, da pridejo poslušat svoje pevovodje. Vstopnina bo nizka: od 2 do 8 Din. Konec bo ob pol 10.

Ljubljana

1 *Zveza ribarskih društev dravske banovine* ima svoj redni letni občni zbor dne 14. julija ob 20 v hotelu Metropol z običajnim dnevnim redom.

1 *Letna skupščina Združenja gledaliških igralcev,* ki je zvezana s 15 letnico obstoja organizacije, bo od 5. do 9. julija v Skoplju. Ljubljansko sekcijo bodo na tej skupščini zastopali predsednik Drenovec, tajnik Jerman in blagajnik Menein.

Celje

e *Člani Dijaške Marijine kongregacije v Celju,* ki se žele udeležiti kongregacijskih duhovnih vaj in zborovanja, naj se zbero v četrtek, 5. julija ob 11 pred kolodvorom; oni, ki se žele udeležiti le zborovanja v Sv. Vidu, naj se zbero 9. julija ob istem času. Stroški: vožnja 20 Din, duhovne vaje 16 Din, zborovanje 20 Din.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 3. julija: 12.15 Zasviraj nam, cigan! (reproduc. koncert ciganskih kapel) 12.45 Poročila 13.00 Čas, plesi (koncertne priredbe v reproduc. gl.) 18.00 Otroški kotiček (Gornikove lutke) 18.30 Rahlo pesmi mi zvenijo (reproduc. podoknice) 19.00 Radio orkester 19.30 Postanek, razvoj in propad janičarjev (R. Dostal) 20.00 Vijolinski koncert Tarasa Poljanca 20.45 Mandolinistični kvartet 21.15 Radio orkester 22.10 Čas, poročila 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

TOREK, 3. julija: *Belgrad:* 19.16 Plošče 20.00 Slovanska lirika 20.45 Junaško življenje, R. Strauss 21.30 Vok. konc. — *Zagreb:* 20.15 Rad. ork. in vok. konc. 21.15 Scene iz Bersteinovega »Tatu« — *Dunaj:* 17.15 Plošče 19.10 Parodija in karikatura v glasbi 21.05 Schumanov koncert — *Budimpešta:* 20.10 Sportni kabaret 22.25 Koncert opernega orkestra — *Milan-Trst:* 20.45 Gospodična Jazz, opereta, Papanti — *Rim:* 20.45 Orgle in vok. konc. 21.45 Veselojgra 22.15 Ork. gl. — *Praga:* 19.25 Pestra gl. 20.20 Muzikalična humoreska 20.55 Janačkove pesmi 21.30 Usoda, 3. dej. opera, Janaček — *Brno:* 19.25 Sal. gl. — *Bratislava:* 19.25 Plošče 20.20 Donski kozaki pojejo — *Varšava:* 19.15 Arije in pesmi 20.12 Deklica z vijolico, opereta, Hellmesberger — *Vsa Nemčija:* 20.15 Domača glasba iz starih časov.

K mezdnemu gibanju rudarjev

Ljubljana, 2. julija.

Še leta 1925 so znašale mezde našega rudarskega delavstva 187 milijonov dinarjev. Leta 1933 pa so padle na 68 milijonov dinarjev. V te iznose so vštete tudi naturalne dajatve, stanovanja, deputatni premog, razsvetljava in drugo. Ker ostajajo te dajatve več ali manj konstantne, so padli denarni prejemki rudarjev od leta 1925 do leta 1933 na okroglo eno tretino.

Povprečno število v naših rudnikih zaposlenih delavcev je padlo med tem skoro na polovico, od 12.500 na 7000. Povprečni letni zaslužek je dosegal leta 1925 skoro 15.000 Din, leta 1933 pa bo znašal komaj okrog 9500 Din na leto, ali okrog 800 Din na mesec. To so bruto povprečja. Od tega povprečja gre nad 110 Din za socialne dajatve, tako da lani povprečni čisti zaslužek ni dosegal niti mesečnih 700 Din. Okrog dve tretjini delavcev pa zasluži znatno manj, ker ima ena tretina nekaj večje zaslužke. Pri tem gre po večini za rodbinske očete in druge starejše delavce. Ženskih moči v rudnikih ni več, tudi mlajše delovne moči so bile po večini že reducirane. Najhuje je pri tem še to, da nizki povprečni zaslužek ne ostaja vse leto enak. V poletnih mesecih, ko se dela samo po 13 do 17 šihtov, je zaslužek mnogo manjši kakor pozimi, četudi pozimi ni tak, da se ne bi dal sproti potrošiti. V poletnih mesecih so znašali lani čisti mesečni zaslužki za večino delavstva od 300 do 400 Din. Tudi letos ne bo veliko drugače. Ti zaslužki se nameravajo za sedaj za 6% znižati. To bi znašalo v povprečju okrog 50 Din na rudarja en mesec.

Najhujši udarec pa bi hotela prizadeti družba starim rudarjem, ki opravljajo nekopaška dela. Ker iz naših rudnikov ni odtoka, kakor smo ga prejšnja leta poznali, in ker so se reducirale predvsem mlajše moči, opravljajo v naših revirjih danes kopači tudi druga dela, zlasti dela pri prevažanju in čiščenju premoga, ki so ga opravljali v prejšnjih letih mladostni delavci in ženske. Tudi ti delavci služijo danes še povprečno po 800 Din na mesec. Sedaj pa bi jim želela dati družba plačo žensk in mladostnih delavcev, tako da bi služili v bodoče pri sedanjem stanju zaposlitve morda le po 400 Din na mesec.

To so povečini stari možje, zaposleni v rudnikih po 20 ali 25 let. Če jim to ni prav, — pa jim bo družba odpovedala. Tako se grozi.

Prizadetih je s tem okrog 500 delavcev. To so podatki, ki dajejo vpogled v to, kako težko bi prizadeli naše rudarje ukrepi, ki jih napoveduje ravnateljstvo TPD in kako razumljivo je razburjenje, ki so jih ti ukrepi v revirjih izzvali. Seveda je treba tu še dodati, da mezdne razmere v drugih rudnikih niso nič boljše, kakor pri TPD. V nekaterih rudnikih so še neprimerno slabše. V te mezdne odnose bi morali svojih socialnih nalog se zavedajoča država na celi črti normativno poseči.

Sredstev za to bi imela dovolj. Saj je kot velik konsument premoga v stanu, da preprečuje, — ali pa tudi pospešuje nemogoče nizke mezde.

Kaj pravite?

Ali verjamete, da so slovenski možgani nekaj čisto drugega kakor možgani vseh drugih narodov sveta? Hočete dokaz? Evo ga!

Milijonsko mesto Cleveland ob Erie-jezeru je lani sklenilo, da se osnuje v ovinočju mesta kulturni vrt ali park, kamor naj bi vsaka narodnost, kar jih v Clevelandu živi, postavila spomenik enemu svojemu kulturnemu delavcu. Zastopniki dotične narodnosti naj bi se med seboj dogovorili in napravili sklep. V odboru za kulturni vrt sedé seve zastopniki vseh clevelandskih narodnosti. — Od slovenske strani sta prišla dva predloga: za spomenik Ivanu Cankarju in Frideriku Baragi. Ker se tisti, ki so sprožili spomenik za Cankarja, za usodo svojega predloga niso nič brigali, je prodrl seveda drugi predlog, spomenik za Barago, zlasti ker so bili za ta predlog tudi Američani, domačini, ki delovanje Baragovo poznajo. In tako pride v kulturni vrt Baraga.

A zdaj je pa zagrmelo v vseh treh marksističnih listih slovenskih: v Enakopravnosti, Prosveti in Proletarcu! Kaj? Baraga — vprašujejo — naj pride v kulturni vrt?! Misijonar, prvotno še škof, spada v kulturni vrt?! Ne, pa ne!

Vidite, to so slovenski možgani. Baraga je uboge Indijance učil (saj to zdaj, odkar nam je Mohorjeva izdala lep življenjepis, ve vsak otrok) poljedelstva, orati in sejati. Ampak ameriškim slovenskim marksistom to ni kultura.

Baraga je za uboge Indijance spisal prve knjige in jih učil brati in pisati. Ampak ameriškim slovenskim marksistom to ni kultura.

Američani sami so Baragov spomin počastili s tem, da so po njem imenovali en cel okraj, mesto, šole, najlepše ceste. Barago so torej anglo-ameriški možgani spoznali za kulturno veličino. Pa naj bi tudi vseh 100 milijonov Američanov trdilo, da je Friderik Baraga res zaslužen za kulturo — marksistični prosvetljenci pri Enakopravnosti, Prosveti in Proletarcu vedo vse bolje, kaj je kultura.

Kaj pravite, zakaj se Slovenci tako temeljito ločimo po svojih možganih od vseh drugih kulturnih narodov? Zakaj to je čisto gotovo, da pri vseh narodih velja za kulturno delo obdelovanje zemlje in branje ter pisanje.

Obširnejše in izvrstno odgovarja omenjenim trem listom Mr. Josip Grdina v Ameriški Domovini z dne 9. junija l. l. pod naslovom: Sramotilcem škofa Barage v album.

Nemara je pa tako: možgani so že občečloveški tudi pri ameriških slovenskih marksistih, le strast, le srd proti vsemu verskemu delu jim okrnjuje možgane. Saj vemo, da je skoraj vedno logika srca močnejša od logike možganov.

Šolske vesti

Pogoji za sprejem v Državno moško obrtno šolo za pletarstvo v Ptuju. Pletarstvo more nuditi kot domača obrt mnogim lep zaslužek posebno takrat, ko kmetijsko delo počiva. S to obrtjo so pa dani življenjski pogoji tudi vsem onim osebam, ki radi svoje pohabljenosti ne morejo opravljati drugih poslov in je njih življenjski obstoj odvisen le od milosti svojcev, javnosti in občin. Državna moška strokovna šola za pletarstvo v Ptuju ima predvsem namen izvežbati praktično in teoretično v pletarstvu in vrboreji učence obojega spola in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pa pomaga po dovršeni učni dobi do zaslužka, ako ne bi mogli pletarstva izvrševati na svojih domovih. Učna doba traja dve šolski leti. Šolsko leto se prične 1. septembra 1934. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili vsaj šest razredov (letnikov) osnovne šole in imajo najmanj 14 let. Prijave se lahko izvršijo pismeno in morajo vsebovati: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo 4. izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali gojenca, 5. potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. Šoli je priključen internat, ki se nahaja v Dijaškem domu v Ptuju. Oskrbovalnina v internatu Din 500 mesečno, privatno tudi cenejše. Pridnim ubogim učencem se bodo po možnosti izposlovale podpore. Prijave, kolekovane s kolekom za 5 Din, je vposlati do 1. septembra 1934. Vsak prijavljenec sprejme pismeno rešitev. Podrobnejša pojasnila daje upravitelj šole.

Ali rasto fige samo v Ljubljani?

»Slovenec« z dne 23. junija in neki drugi ljublj. dnevnik sta priobčila vest, da imajo figova drevesa v Ljubljani, in sicer v Gradišču (pri Lovšinu), ki je nad 2 m veliko ter na Sv. Petra nasipu, nekoliko manjše. Gojé jih v posodah in jih pozimi prenašajo v klet, da ne posebejo. Sad obrodi, dozori pa ne, ker jim manjka pravega solnca.

Poročam vam pa, da rastejo figova drevesa tudi v Preddvoru pri Kranju, kjer je 500 m nad morjem, in sicer ob zidu grada g. Dolenca, industrijalca iz Škofje Loke, prav tako ob njegovi vili. Ta drevesa merijo nad 3 m, cvetejo in rode sad, kateri pa tudi dozori.

Figova drevesa ima tudi gosp. Jozif, šol. upravitelj v svojem vrtu. So to pristne vipavske madone ali laške kot jim pravijo, dalje kambore in belice. Poleg tega ima pa še krasne trte, ki rode lepo in žlahtno grozdje. Figovih dreves ne prenašajo pozimi v klet, ampak jih zavijejo v slamo in tudi v najhujši zimi ne pozebejo.

Iz tega se vidi, kako gorko pripeka solnce v tem lepem kotičku naše Gorenjske.

Preddvorčan.

Koledar

Torek, 3. julija: Heliodor, mučenec.

Novi grobovi

† Na Klancu pri Kranju je umrl g. Ivan Graiser, veletrgovec z vinom in posestnik. Pogreb bo v sredo ob pol 6 popoldne na farno pokopališče v Kranju. — Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

† **Slovenjgradec.** V nedeljo ponoči na svoj 66. rojstni dan je odšla pred Večnega sodnika gospa Pavla Arnečič, rojena Barle, vdova šolskega vodje v pokoju in tukajšnja posestnica. Zapušča tri otroke in sicer: hčerko Alojzijo Tominec, soprogo tukajšnjega sodnika, sina Pavla, poverjenika državnih železnic v Belgradu in hčerko Marijano Britovšek, soprogo trgovca. Za njo žaljujejo tudi brat Karel Barle, učitelj in posestnik v Šmartnem in sestri Ana Blažič in Angela Jankovič poleg vnukov in vnukinj. Spoštovano rajnico ohranimo v najlepšem spominu, preostalim svojcem pa naše iskreno sožalje!

† **Na Lešah pri Prevaljah** je v starosti 57 let umrl Anton Cop, rudniški paznik v pokoju. Svojčas je bil tudi župan. Naj v miru počiva! Žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

S 1. julijem nov vozni red avtobusne proge

Dolenjske Toplice—Novo mesto.

S 1. julijem se je spremenil vozni red avtobusne proge, ki vzdržuje redno zvezo z Novim mestom in Dolenjskimi Toplicami, naslednje:

Ob nedeljah in praznikih odhaja iz Novega mesta ob: 10.35, 13.45 — iz Toplic ob: 7, 11.30. Ob delavnikih odhaja iz Novega mesta ob 10.35 in 16.30 — iz Toplic ob 7, 11.30 in 15 uri.

Zveza k vsakemu osebnemu vlaku v Straži!

Ostale vesti

— **Za duhovnike bodo osemdnevne duhovne vaje** v Domu, Zrinjskega c. 9, Ljubljana, od 12. do 21. julija. Začetek zvečer in konec zjutraj omenjenega dne. Stroški za vse 320 Din. Udeleženci lahko vsak dan mašujejo. Priglasite se pravočasno. Vodstvo Doma.

— **Še k tragični nesreči dveh celjskih industrijalcev.** Dodatno k včerajšnjemu poročilu v Ponedeljskem Slovencu, ki je v glavnem točno, smo dobili še nekatere informacije. Ko se je avto potopil, so vsi trije na dnu pod vodo še nekaj časa govorili, premišljujoč, kako bi se rešili, kar se je posrečilo žalibog samo Ivanu Knezu, medtem ko sta se ostala dva utopila. Avto so spravili iz vode že po 10 minutah in ne šele ob 9 dopoldne. V včerajšnje poročilo se je vrinila tudi neljuba tiskovna napaka. V prvem odstavku se mora glasiti ... solastnika tovarne zlatnine in srebrnine v Gaberjih Pacchiaffo, Knez & comp., 45 letni Pacchiaffo Avgust ter 49 letni Knez Alojz v Trstu utonila. V zadnjem odstavku se pa mora v predzadnjem stavku glasiti Ivan Knez in ne Anton Knez. Kdaj bodo pripeljali trupla pokojnih v Celje in kdaj bo pogreb, še ni znano.

—**Na državnem konservatoriju v Ljubljani** so bili diplomirani koncem šolskega leta 1933-34 naslednji gojenci: Srednjo šolo drž. konservatorija so dovršili: Drmota Anton (solopetje), Gallatia Reinhold (klavir), Gnus Mira (solopetje), Rudolf Vida (solopetje). Visoko šolo drž. konservatorija: Marčec-Okup Mara (solopetje) in Žebre Demetrij (skladba). Na pedagoškem oddelku drž. konservatorija so diplomirali: Drmota Anton (petje), Mihelčič Alojzij (petje in skladba), Muhca Božena (klavir), Novak Justina (petje), Potočnik Peter (petje), Trost Milena (petje). — Vsem navedenim absolventom najiskreneje čestitamo.

— **Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef« vodo, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov.**

— **Zaključni uspeh Enoletnega trgovskega tečaja pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani.** V dnevih od 18. do 27. junija so se vršili zaključni izpiti na Enoletnem trgovskem tečaju pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani. Izpit so položili sledeči kandidati oziroma kandidatinje: Z odličnim uspehom: Kukovec Aleksander iz Ljutomera in Šlibar Cvetka z Jesenic. Dalje so položili izpit: Goršič Edvard iz Ljubljane, Grbec Josip iz Ljubljane, Hirschegger Rudolf z Vevč, Kos Marijan iz Ljubljane, Baebler Damijana iz Ljubljane, Cotič Cvetka iz Ljubljane, Guček Marta iz Dobja pri Celju, Končan Marija z Viča, Kunst Ivana iz Tacna, Pajk Ivana iz Ljubljane, Pečnik Angela iz Črnuč, Plevčak Cita iz Ljubljane, Prebil Ivana z Viča, Rozman Lucija iz Trstenika, Skuk Nada iz Murske Sobote, Smole Frančiška iz Preserij. En kandidat in ena kandidatka sta bila odklonjena na jesenski termin, dva nista pristopila. Kot posebno značilnost tega strokovnega zaključnega izpita je treba poudariti dejstvo, da se je tokrat prvič na kakem tečaju vršil tudi izpit iz reklame, ki ga je uvedel Trgovski učni zavod kot obvezni predmet na Enoletni trgovski tečaj in ki se je kar najbolje obnesel. Tako se zavod, ki se je takoj po svoji ustanovitvi uvrstil med vodilne in strokovno najboljše, strokovno vedno kar najbolj sodobno orientira in omogoča svojim učencem najboljši pouk, katerega bo v svojih novih lokalih na Kongresnem trgu 2 (bivši prostori Državne dvorazredne trgovske šole), kamor se preseli koncem julija, mogel še vsestransko izpopolniti.

— **Našemu dijaštvu** — obojega spola — najprimernejše darilo ob zaključku šolskega leta je nedvomno knjiga: Luč z gora — iz življenja mladega fanta. Po Fr. Weiserju poslovenil Joža Jagodic. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. str. 131. Cena broš. 15 Din, vezano 22 Din. Zlata knjiga, ki bi morala priti v roke res prav slehernemu mlademu fantu — pa najsi bo še gimnazijec ali akademik. Samo kdor je sam preživel dijaška leta, bo vedel, kolikim nevarnostim in pastem so izpostavljena mlada neizkušena, nepokvarjena srca in kako ravno v teh letih potrebujejo poštenega prijatelja in trdne opore. In prav takale knjiga je dozorevajočemu dijaku najboljši prijatelj in najtrdnejša opora. Preprosta in prepričevalna je ta zgodba: Hinka, ki je doslej študiral v Inomostu, so poslali starši v šesto šolo na Dunaj, kjer je stanoval pri svojem, versko brezbrižnemu stricu, skupaj s bratrancem Mirkom. Ta je že zašel med slabo tovarišijo, ki je skušala za vsako ceno pridobiti zase tudi zdravega, vedrega, nadarjenega in poštenega Tirolca in se je posluževala v to svrho vseh sredstev, ki pa so ostala spričo odločnega nastopa našega Hinka brez uspeha. Ugled, katerega si je pridobil med svojimi tovariši, mu je omogočil, da je ustanovil na gimnaziji Marijino kongregacijo in pritegnil s svojim zgledom tudi svojega bratranca Mirka. Vsa zgodba se razvija naravno in živahno, brez dolgoveznih moralizovanj in vsiljivega pobožnjaštva — zato bo mladina knjigo prebrala v dušku in z največjim zanimanjem. Naj bi ne bilo očeta ali matere, ki ima sina sina ali hčerko v šolah, da bi mu ne dala v roke te zlate knjige.

— **Doraščajoči mladini** nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki doseza radi tega, ker čisti kri, želodec in creva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

„Perion" prašek za pranje je domač, boljši in cenejši

Vojnik

Državna meščanska šola je zaključila šolsko leto. Med letom je nekaj učencev(nk) izstopilo, tako, da je izmed 114 učencev(nk) ob sklepu šolskega leta bilo 19 odličnih, 49 prav dobrih, 27 dobrih in 19 slabih. 12 slabih ima popravne izpite jeseni. Završni zpit je napravilo 8 učencev(nk), 3 so bili odklonjeni na 2 meseca in 1 za eno leto. Izdelalo je torej 83%, padlo 17% učencev(nk). Uspehi so prav zadovoljivi in normalni. Letošnji ministrski odposlanec, ki je šolo nadzoroval 3 dni, se je o učnih uspehih in vestnosti učiteljstva prav pohvalno izrazil. Vpisovanje učencev za novo šolsko leto bo 2. in 3. septembra t. l.

Vič

Razstava osnovne in meščanske šole na Viču. Že nekaj let prirejajo viške šole na koncu leta razstavo del svojih učencev. Prejšnja leta je bila razstava prirejena v šolski telovadnici, to leto pa je porazdeljena po šolskih razredih. Razstava je bila otvorjena v nedeljo in je trajala ves dan. V prvem nadstropju šole na Viču je razstavila osnovna šola v štirih šolskih razredih, v drugem nadstropju pa meščanska šola v dveh šolskih razredih. Razstavni prostori so bili jako lepo okrašeni in izdelki pregledno razstavljeni ter so nudili lep pogled. Predvsem se odlikujejo ženska ročna dela, slike in izdelki rokotvornega pouka. Za učence osnovne šole res vzgledni izdelki, od katerih ima nekaj tudi praktično vrednost. Posebno pozornost pa vzbujajo izdelki učencev in učenk meščanske šole s svojimi rizbami, izdelki rokotvornega pouka, ženska ročna dela, modeliranje in pa knjigoveški izdelki. Nekoliko res lepih izdelkov iz gline je celo žganih in se morejo postaviti v vsako stanovanje. Predmetni učitelj risanja, znani slikar g. Zupan, je z vidnim zadovoljstvom razkazoval dela svojih učencev in tolmačil pomen teh del. Njegovo prizadevanje za likovno umetnost ni brez uspeha, saj se nekateri njegovih bivših učencev že danes udejstvujejo v slikarstvu in kiparstvu in študirajo na akademiji v Zagrebu. - Prirediteljem razstave, vodstvom obeh šol, učiteljskemu zboru in vsem, ki so sodelovali, k uspehu čestitamo.

Trbovlje

Nova maša. Po dolgi dobi 29 let, bo zopet v Trbovljah slovesnost nove sv maše. Daroval jo bo g. Ramšak Viktor 15. t. m. G. novomašnik je doma iz rudarske družine v Hrastniku. Pridigal mu bo nekdanji trboveljski župnik g. kanonik Časl iz Maribora.

Za napravo vzornih gnojišč se bodo tudi letos dobile podpore. Posestniki naj vložijo prošnje do 5. julija pri tajniku Kmet. podružnice.

Sport

Kaj je na stvari resnice?

Kot bomba je učinkovalo med sportnimi krogi poročilo zagrebškega »Jutarnjega Lista« z dne 29. junija, ko poroča o zelo važnih spremembah v našem nogometu, ki obstojajo v glavnem v odigranju državnega prvenstva, o novem ustroju zveze, o preložitvi občnih zborov, podzvez in o ukinjenju prostih vstopnic. Omenjeni list trdi, da je dobil informacije na najmerodajnejšem mestu. Četudi se na drugi strani zatrjuje, da omenjeno poročilo ne odgovarja resnici, ga radi zanimivosti vendar v glavnih obrisih objavljamo, da bodo tudi naši čitatelji informirani kaj se godi v našem nogometu, za katerega vlada v zadnjem času izredno veliko zanimanje.

Tekme za državno prvenstvo kakor jih je sklenila zadnja skupščina se ne bodo odigrale po novem načinu, temveč po prvotnem načrtu, glasom katerega bo sodelovalo 8 ligaških klubov iz prejšnjega leta in to: BSK, Hajduk, Jugoslavija, Hašk, Concordia in Primorje.

Zvezo bodo tvorili po en delegat vsakega ligaškega kluba, po en delegat vsake podzveze in 7 članov, katere bo imenoval minister za telesno vzgojo naroda. Upravni odbor bo imel potemtakem 25 članov ter bi imel občni zbor JNZ v tem pogledu vezane roke. Sedanje podzveze se ukinejo, nanovo se pa osnuje devet podzvez na sedežih banovin. Podzveze bodo dobile tudi večjo avtonomijo.

Občni zbori podzvez se preložé na kesnejši čas, dokler se ne izdelajo nova pravila in pravilniki. Tozadevni odlok izide tekom par dni. Na občnih zborih podzvez mora biti vsak klub zastopan po svojem delegatu. Torej ne bo mogel odslej na teh občnih zborih nihče zastopati več ko samo po en klub. Klub, ki ne bo mogel poslati svojega delegata na občni zbor, izgubi pravico glasovanja.

Proste vstopnice se ukinejo. Izgube jih vsi člani upravnega odbora zveze in podzvez, vsi sodniki, razni funkcijonarji itd. Pravico do brezplačne vstopnice imajo samo veliki listi s sportnimi rubrikami (dnevnimi), dalje sportni listi in sicer po dve, potem upravni odbori sodniških sekcij, ki morajo nadzirati sodnike in oni funkcijonarji, ki vrše na dotični tekmi službo. Te vstopnice obdrže še oni reprezentativni igrači, ki jih že imajo in ki so si zato pridobili pravico.

Komunike zveze bo izdan po prihodnji seji. V tej resoluciji bo podano vse kar današnji nogomet ovira, da ne more nikamor naprej.

Včerajšnji »Slovenski Narod« pa ugotavlja, da omenjeno poročilo »Jutar. Lista« v nobenem pogledu ne odgovarja resnici. Po informacijah, ki jih je dobil »Slov. Narod« od člana sedanjega odbora g. dr. Lapajne-ta je stvar precej drugačna. Na prvi seji so namreč obravnavali zadevo glede deficita zveznega organa »Sportista«, ki znaša 80.000 Din. List se zmanjša. Sklep glede načina glasovanja, za katerega bo izdelal poseben odbor nova pravila, je tudi zelo važen. Minister bo z dekretom imenoval 10 do 12 klubov, ki bo vsak imel svojega zastopnika v zvezni upravi. Kazenski pravilnik bo reformiran, sodniki bodo dobili popolno avtonomijo itd. — Pred sejo je bil novi upravni odbor tudi pri ministru g. dr. Andjelinoviču, ki je obrazložil svoje stališče in napovedal skorajšnje važne izpremembe.

Toliko v informacijo našim sportnim čitateljem. Ker je taka poročila težko kontrolirati, moramo pač počakati sprememb, ki se bodo izvršile. Gotovo je namreč samo to, da se dela na njih. Kakšne pa bodo te spremembe, bomo šele videli

Svetovni rekordi v dviganju uteži

Zadnji svetovni rekordi, ki jih je priznala mednarodna težkoatletska zveza v Parizu 1. maja 1934, izgledajo takole:

Potег z desnico. Peresna teža: Stadler (Avstrija) 75 kg. Lahka: Hans Haas (Avstrija) 85 kg. Lahka srednja: Alleene (Francija) 91.5 kg. Težka srednja: Deutsch (Nemčija) 92.5 kg. Težka: Rigoulot (Francija) 101 kg.

Potег z levico. Peresna teža: Schweiger (Nemčija) 75 kg. Lahka: Schweiger (Nemčija) 80 kg. Lahka srednja: Karel Hipfinger (Avstrija) 85 kg. Težka srednja: Gietl (Nemčija) 90 kg. Težka: Riess (Nemčija) 95 kg.

Potег obojeročno. Peresna teža: Janisch (Avstrija) 95.5 kg. Lahka: Hangel (Avstrija) 105.5 kg. Lahka srednja: Ismayir (Nemčija) 112.5 kg. Težka srednja: Hussein (Egipt) 120 kg. Težka: Nosseir (Egipt) 127.5 kg.

Sunek z desnico. Peresna: Rosinek (Avstrija) 92.5 kilogramov. Lahka: Hans Haas (Avstrija) 107.5 kg. Lahka srednja: Hans Haas (Avstrija) 112.5 kg. Težka srednja: Hünenberger (Švica) 107.5 kg. Težka: Hünenberger (Švica) 113.5 kg.

Sunek z levico. Peresna: Rosinek (Avstrija) 84 kg. Lahka: Jequenoud (Švica) 92.5 kg. Lahka srednja: Buhrer (Nemčija) 102 kg. Težka srednja: Bierwirt (Nemčija) 100 kg. Težka: Jägle (Nemčija) 104.5 kg.

Sunek obojeročno. Peresna: Schäfer (Nemčija) 123 kg. Lahka: Anwar (Egipt) 140 kg. Lahka srednja: Ismayr (Nemčija) 144 kg. Težka srednja: Hussein (Egipt) 156 kg. Težka: Nosseir (Egipt) 167 kg.

Tesno obojeročno. Peresna: Conca (Italija) in Wölpert (Nemčija) po 92.5 kg. Lahka: Wölpert (Nemčija) 102.5 kg. Lahka srednja: Arafa (Egipt) 108.5 kg. Težka srednja: Arafa (Egipt) 113 kg. Težka: Schilberg (Avstrija) 133 kg.

Če pogledamo posamezne države, vidimo, da ima Nemčija 13 rekordov, na drugem mestu stoji Avstrija z 9 rekordi, Egipt je s 7 rekordi na tretjem mestu, Švica in Francija jih imata vsaka po 3, Italija pa enega.

Zimska olimpijada leta 1936: 7. februarja smuk za dame in gospode; 8. februarja slalom za dame; 9. februarja slalom za gospode; 10. februarja stafeta na 40 km; 12. februarja: tek na 18 km; 13. februarja skoki za kombinacijo; 15. februarja tek na 50 km; 16. februarja: specialni skoki. FIS-ine tekme v smuku in slalomu bo prihodnjo zimo izvedel Ski Club of Great Britain najbrž v Švici. Klub EHC Davos pa hoče izvesti evropske in svetovne prvenstvene tekme v hokeju na ledu v času od 19. do 26. januarja.

Nemec Weinkötz je postavil v skoku v višino nov nemški rekord s skokom 1.94,5 m. Dosedanj rekord je bil postavljen s skokom 1.94 m, torej ga je novi rekorder prekoračil ravno za pol centimetra. Vendar še ni povsem gotovo, da ga nemška lahkoatletska zveza prizna, ker je postavljen v inozemstvu.

*

Prireditev SSK Maratona, ki bi se morala vršiti v nedeljo na Mariborskem otoku, bo v nedeljo, 8. julija istotam. Prireditev se je morala preložiti zaradi deževja in razmočenega terena. Prijave za lahkoatletsko tekmovanje se sprejemajo še do četrtka, 5. julija na naslov: Kurnik Ivan, Zadružna gospodarska banka. Ako klubi ne pošljejo do četrtka prijav, se bo smatralo, da na prireditvi ne sodelujejo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Ženske, ki se ne boje smrti

Junaške misijonarke - Grozovitosti kitajskih roparjev

Neizmeren strah je zajel vse mesto Suiting. Prebivalstvo beži, njemu na čelu kitajski vojaki. »Rdeči« (roparji se izdajajo za komuniste, v resnici nima njihovo ropanje nič opraviti s politiko) se približujejo mestu in ta novica zadostuje, da povzroči silno paniko.

Misijonar je prejel ukaz, da zapusti mesto. Zaman skuša pregovoriti tudi sestre, da bi šle z njim. One niso prejele tega povelja in so trdno odločene, da ostanejo. Kdo pa bi se v tem slučaju zavzel za tristo sirot in dojenčkov? Kdo bo oskrboval najmanjše, kdo bo čuval odrasla dekleta pred nasiljem?

Dne 21. oktobra se je približala mestu četa 5—600 mož. Dve uri je trajalo streljanje pred mestom in naslednjega dne se je začelo plenjenje, ki se je vršilo ves dan. Zaenkrat je ljudstvo odbilo roparje, da niso uničili sirotišnice. Naslednjega dne so se sirovosti in nasilja nadaljevala. V sirotišnici so trepetajoč ležali malčki pod odejami, da bi od grozovitosti ničesar ne videli in ne slišali. Naslednjega jutra, 24. oktobra, so zadonelo močni udarci na glavnih vratih »Hiše treh dobrih del«. Drhal je skušala vdreti v notranjost. Sestre so v naglici zabarikadirale vrata, toda neki katoličan je preplezal zid in jim svetoval, naj rajši odprejo, sicer jim bodo roparji vse do zadnjega uničili. »Naredite tako, da drhal ne bo našla tujih sester, temveč samo kitajske in pa otroke!« Tako se je tudi zgodilo.

Ko so bili divjaki enkrat v notranjosti, so kmalu izsledili pet evropskih sester, ki so jih odvlekli na cesto. Vsem je bilo jasno, da jih hočejo umoriti. Toda mestno prebivalstvo, posebno še reveži, ki so stali okoli njih, so jih začasno obvarovali. Viharno so zahtevali od razdivjanih vojakov, da ne smejo storiti redovnicam nič žalega. »One se zavzemajo za vse zavržene otroke, skrbe za naše bolnike in pri tem nočejo ničesar za sebe.«

Nato so zahtevali roparji vsa zdravila iz lekarne, pri čemer so na najrazličnejše načine sramotili misijonarke. Samo en bandit je bil bolj prijazen in vljuden. Sestre so bile prepričane, da je ženska, ki se je preoblekla v vojaka in nosi puško. Misijonarkam so vzeli ure, prstane, nalivna peresa, kratkomalo vse, kar so našli pri njih. Druga skupina pa se je razlila po poslopju in pograbila vse, kar ji je prišlo pod roke.

Sedaj so »rdeči« zahtevali tudi denar. Prednica je najprej pokazala na vlomljeno blagajno, nato pa je žrtvovala še nekaj sto dolarjev, ki jih je imela skrite v pralnici. Pripravila jih je bila za delavce, ki so gradili prizidek sirotišnice. Lopovi pa še tudi sedaj niso bili zadovoljni, pograbili so bate in drugo orodje ter so začeli neusmiljeno udrihati po ubogih sestrah, ki so bile brez pomoči. Silen udarec je bil namenjen neki mali sestri, bi jo bil gotovo smrtno zadel, da se ni kol zadel v jekleno vrv za perilo. Podoba je bila, da je konec žaloigre že blizu. Nečloveški tolovaji so potegnili samokrese in vpili: »Sedaj vas bomo vse postrelili!« Uboge sestre so krvaveče iz mnogo ran pokleknile v svojih s krvjo omadeževanih belih oblekah na tla, da bi se pripravile na smrt. Rdeči so smatrali to kot prošnjo za milost, toda ena kitajskih sester je glasno zaklicala: »One molijo k Bogu. Ne prosijo za milost. One se ne boje smrti!«

Deklico so obesili za lase

Zopet so roparji zahtevali denar. Ko niso ničesar našli, so se ponovno lotili sester, ki morajo umreti. Tedaj pa so se zgrnili okoli njih otroci, ki so napravili pravi zid okoli svojih varuhinj in klicali: »Najprej morate nas pobiti!« Vojaki so se vrgli na male revčke, za lase so jih vlačili sem ter tja, tolkli so jih brezobzirno in tudi kitajske sestre, ki so malčke hotele braniti, so dobile udarcev, brc in ran, a kljub temu so ostale na mestu. Ko je hotel eden roparjev zamahniti z držajem revolverja po glavi prednice, se mu mu je nenadno postavilo nasproti komaj dvanajstletno dekletce, ki je s svojim malim telesčkom ujelo silovit udarec. Vsa razmesarjena in za vedno pohabljena se deklica ni umaknila s svojega mesta. Drugo deklico, ki je bila hroma, so vrgli na tla in jo pohodili, zopet drugo so za lase obesili na drevo. Okoli stoječi so ji odrezali kite in jo tako rešili. Ko so to videle ostale deklice, so si hitro porezale kite, da bi jih ne zadela slična usoda

Ženske, ki se ne boje smrti

Tako so divjali »komunisti« od enajstih dopoldne do sedmih zvečer. Nato so se umaknili v barake. Takoj so kitajske sestre, otroci in ostali katoličani prisilili sestre, da so preoblečene v delavce ubežale iz mesta. Kitajske sestre so obljubile, da se bodo toplo zavzele za otroke, in šele tedaj so se misijonarke udale. Tri dni so potovale preoblečene, dokler niso prišle v varne pokrajine. Z rečnim parnikom so se odpeljale v mesto Čungking. Na prenapolnjenem parniku so jim sopotniki prepustili svoje kabine. Z vidnim občudovanjem in visokim spoštovanjem so gledali vsi potniki na žene, ki »se ne boje smrti«. Ta glas se je bil že pred njimi raznesel po vsej deželi.

V ozadju grozot in nasilja državljanske vojne na Kitajskem se dviga pred nami in vsem svetom slika onih slabotnih, a vendar tako močnih žen, ki se branijo bežati od tam, kjer bežijo možje, ki v svoji nesebični ljubezni prenašajo udarce in trpinčenje, da bi varovale uboge nebogljene sirote.

Zaro Aga, znani Turek, ki je o sebi trdil, da je star 160 let, je umrl. Zdravniki trdijo, da je bil star kvečjemu 111 let. Imel je 7 žena. V zadnjem času se je hotel vnovič poročiti. Ena izmed njegovih hčera je stara 88 let. S svojo »starostjo« je nabral mnogo denarja. Postregel je ljudem, posebno časnikarjem, ki so željni senzacij

General Lazarov Cardenas, ki bo po splošnem mnenju izvoljen za predsednika Mehike. Kandidira ga narodna revolucionarna stranka

Tragičen zaključek angleškega letalskega dne

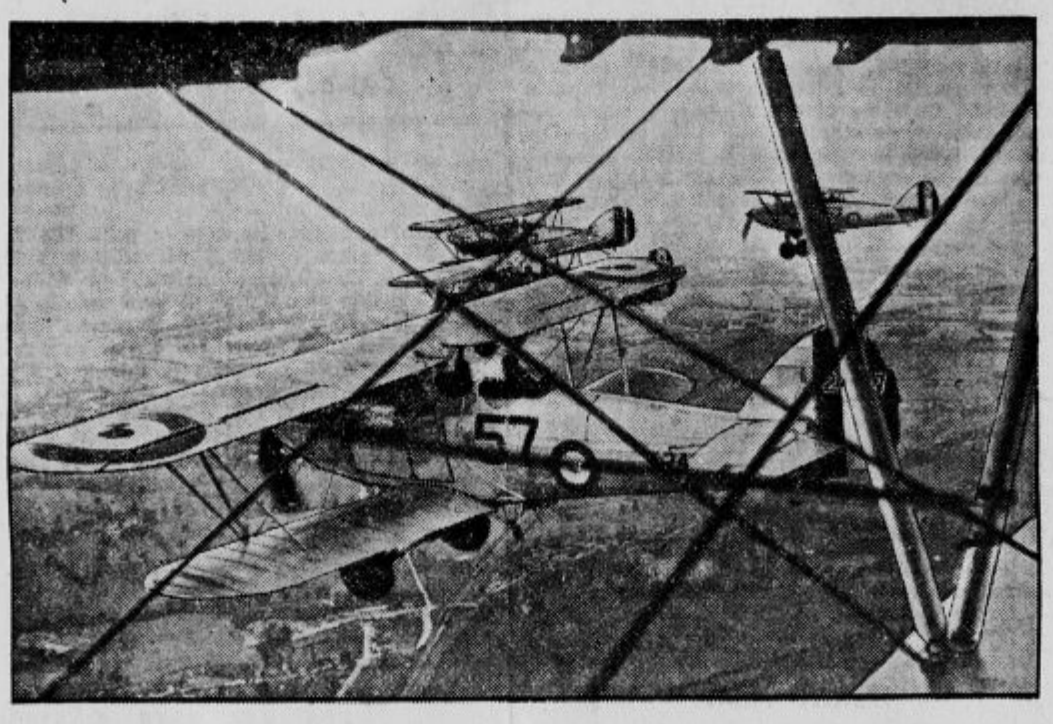

Prizor z angleškega letalskega dne na letališču v Hendonu. Višek te prireditve je bil v nedeljo. Slovesnosti so prisostvovali poleg predstavnikov domačih oblastev letalski atašeji skoro vseh držav. Prisotni so bili celo nekateri letalski ministri tujih držav. Pogled na množico, ki je ni bilo mogoče prešteti, je bil veličasten. Prisostvalo je okoli 50 tisoč šolskih otrok. Nastopila so letala vseh vrst. Izvajala so krasne prizore. Nastopila so bombna letala, in sicer nočna in dnevna. Metala so poskusne bombe. Oglasili so se obrambni topovi in divje streljali. Dvignil se je celo opazovalni balon. Nenadoma so se spravili nanj letalci in ga pričeli napadati. Nastopili so bencinski tanki v zraku, z letal so se spuščali vohuni v sovražni deželi in letala so napadala sovražne čete. Silno je učinkoval nastop lovskih letal v verigi, ki so letala kakor bi jih kdo vlekel za vrv. Letala so izvajala krasne točke.

Ob zaključku je nastopilo 16 letal najnovejšega tipa, ki ga doslej še niso vpeljali v zračno vojsko. To so bila lovska letala, izvidna letala in bombna letala. Z obraza vseh gledalcev se je bralo, da so Angleži zadovoljni s svojo zračno vojsko in tudi ponosni nanjo. Med to praznično razpoloženje pa je udarila kakor strela vest, da se je sin londonskega župana Colletta, ki je kot opazovalec letel z nekim letalom, smrtno ponesrečil. Motor mu je odpovedal in letalo je treščilo na tla ter se vžgalo. Pilot sam je bil lahko ranjen, opazovalca Colletta pa je ubilo. Slovesnostim je prisostvoval tudi prestolonaslednik.

★

Izum proti strupenim plinom!

Kakor se vojaški izvedenci zanimajo za vsako novo vrsto strupenega plina, tako jih je iznenadila vest, da je v Lausanni nekdo izumil pripravo, s katero bo mogoče razkrojiti strupene pline in tako paralizirati njihov pogubonosni učinek. Aparat je podoben avtomobilski črpalki in se da z lahkoto prenašati iz kraja v kraj. V eni uri atomizira 20 tisoč kubičnih metrov plina. Poleg tega ima pripravo, s katero je mogoče nevtralizirati strupene pline tudi v zaprtih prostorih. Poskusom s tem aparatom sledi z veliko radovednostjo vsa Švica. Za aparat se je pričela takoj zanimati vlada sama, kakor tudi predstavniki inozemskih vlad.

7 Bolgarov ubila strela

Šele zdaj so prispela iz Sofije podrobna poročila o vremenski katastrofi, ki je zadela okraj Plevno na Bolgarskem. V Brašlanici je voda poplavila vso vas, porušila je šest hiš in druge močno poškodovala. Ljudje so se rešili na strehe. Neki starček je zakasnel in voda ga je pogoltnila. Na pomoč je prišlo vojaštvo s pionirji. Stvarna škoda je ogromna, ker je voda odnesla s seboj več tisoč glav živine. Iz okraja Plevno poročajo, da je strela ubila sedem oseb, utonile pa so tri osebe.

Novi šef štaba nemških napadalnih čet (SA) Viktor Lutze. Doslej je bil predsednik pokrajine Hannover in obenem načelnik SA za skupino severozapad. Tega je imenoval Hitler namesto Röhma, ki ga je dal po vsej verjetnosti ustreliti

★

Premog ob srednji Volgi. V dobrovskem okraju ob srednji Volgi so odkrili ležišča premoga na površini 25 kvadratnih kilometrov. Zalogo premoga cenijo na 200 do 300 milijonov ton.

Varšava - New-Jork

Brata Benjamin (levo) in Josip Adamowicz sta 30. junija v jutranjih urah odletela z varšavskega letališča v Newyork. Na naši sliki ju vidimo tik pred odhodom, ko pregledujeta letalo. Iz Pariza je prispelo poročilo, da sta morala v soboto ob 15.20 pristati v bližini Saint Andreja pri Lernes, ker jima je pošla zaloga bencina.

★

»Za dvesto dinarjev da bi vam prodal sliko? Že platno samo je stalo več!

»Verjamem — toda takrat je bilo še novo.«

Po valovih Donave široke . . .

(Beležke iz popotnega dnevnika.)

Parnik je zavriskal, ostro, zateglo; piskajoč je sikala para v sireno ob dimniku in izvabljala iz nje glušeč krik... Sonce je pozdravljajoče oblivalo zastavice, jambore, široki dimnik, krov in ves parnik z nami vred, ki smo se ukrcali, da nas ponese na valovih Donave tja do Radujevca, takorekoč na mejo treh držav: Jugoslavije, Romunije, Bolgarske.

Prijatelj Zdravko in Matevž sta se zagledala v valove Donave in rekla:

»Pravijo, da je pot po Donavi od Belgrada do Radujevca ena najlepših, ali bolje, najzanimivejših evropskih poti.«

»Slišal sem že večkrat o zanimivostih te poti in o težavnem prehodu skozi »Železna vrata«, ali kakor pravijo, skozi »Džerdapske soteske«, sem rekel. »In videli bomo, kako je.«

»Resnica,« je rekel Zdravko. »Tiste bregove in pečine je treba videti. Zanimivo bo gledati, kako se bo parnik sukal okrog njih in plaval mimo njih.«

»Glej, da ne doživiš zgodbe, kakor tisti na Lussitaniji,« je pripomnil Matevž.

Gospa Marija, ki je gledala proti mestu, pa je rekla:

»Godba je že pripravljena, da vam odigra na oni svet.«

Zdravko je vzbočil prsi. Videlo se je, da je hotel povedati nekaj krepkega. Tedaj pa so se v soncu zasvetili instrumenti godbe. Stisnili so se k belim bluzam godbenikov, ki so z ustmi poiskali usta instrumentov in zatrepetala je pesem, krik veselja in razigranosti...

Obrazi vseh so se, kakor da jih je kdo pozval, obrnili h godbi in še tuintam skrita črta včerajšnjega, se je zgladila. In bilo je vsem, kot da so se srca v prsih razširila, kakor se razširijo pljuča človeka, ko začutijo svež in ozonovski zrak...

Zraven mene sedeča Belgrajčanka je uprla svoje modrozelenkaste oči v fanta, ki je pristopil in, nudeč ji rdečo vrtnico, pozdravil:

»Narcisi vrtnico!... Pozdravljena Tea!«

Tea je vzela vrtnico. Videl sem, kako so za hip dolge, lepe trepalnice zakrile njene oči, kako so se jagodne ustnice doteknile cvetov vrtnice.

»Kje ste bili?...«

Izrečeno je bilo tiho, z noto karanja, v kateri je bilo slišati kakor: »Čakala sem vas nestrpno,« in noto odpuščanja, da je pobožalo uho z nenavadno slastjo.

»Vrtnica me je zadržala. Nisem mogel pred vas brez vrtnice.«

Tea se je nasmehnila, tiho stisnila vrtnico k licu in rekla nekoliko zateglo in tiše:

»Viii...«

V glasu je bilo toliko tajnega, sladkega zvoka, da je celo v mojih prsih toplo zazvenelo.

»Eh,« sem pomislil. »Pomladanski zvoki, kako ste sladki, kako ste nežni... Zakaj te žvenkljajoče glasove poletje intonira v don opoldanskega zvona, a jesen že v razglašeno melodijo?...«

★

Široke lopate so zagreble vodo. Zapenila se je, zašumela divje, odporno in sunila parnik, da se je nalahno zazibal. Ladijna kolesa so odmetavala vodo. V velikem loku se je obrnila sredi Save, nato pa je tiho in pokorno zaplavala proti Donavi. Z desne nas je gledala veličina novega zemunskega mostu, most kralja Aleksandra I., ki je vstajal za nami in se mogočno vzpenjal preko Save, kakor bi hotel reči:

»Hej, nov čudež tehnike sem!«

In Matevž je to izrazil glasno, ko je rekel:

»Če tako pogledaš to cesto z belgrajskega brega preko Save na zemunski breg, pa se zazdi, da vse kljubuje vsemu. Monumentalna konstrukcija mostu je presenetljiva. Če pomisli človek, da poprej tu ni bilo nič, nego samo dva bregova in pristanišče raznih čolnov, ladij in parnikov, a sedaj mogočna cesta takorekoč skozi zrak, te prevzame spoštovanje do sile človeškega duha in volje.«

Tein spremljevalec, ki je stal ne daleč od nas, je rekel:

»Da, ta zemunski most je tudi prvi verižni most v Jugoslaviji. Most je takorekoč evropskega pomena, zakaj on veže srednjo Evropo z vzhodno. 12 metrov nad površino Save je visok. Narejen je za pešce, za navadne vozove, za tramvajski in avtomobilski promet. Torej resnično zveza dveh evropskih delov.«

Gledali smo most in Zdravko je rekel:

»Ta železna konstrukcija je kakor živi organizem, iz železa ustvarjen; prvi most pri nas, ki visi na žici oziroma na verigah.«

»Da,« je rekel Tein spremljevalec. »Veriga ima 62 cm v premeru; Spletena je iz 38 jeklenih žic. Močna je tako, da bi lahko nosila petkratno težino tega mostu, ki je težak 72.000 ton.«

»Ampak denarja je tudi moral stati,« se je oglasila gospa Marija.

»Stoosemdeset milijonov dinarjev,« je pritrdil Tein spremljevalec. »Ali kar je najbolj zanimivo pri tem mostu s tako grandiozno konstrukcijo, je frapantno dejstvo, da se vsa konstrukcija krči in razteza za celih 40 cm. In to vsled posledice temperature. Le poglejte: Leva stran konstrukcije, če jo gledate iz Belgrada, ni narejena tako kakor desna. Na levi strani je namreč temperatura večja, solnce je močnejše, se zelo segreje in zato je nekoliko krajša. Desna stran ni izpostavljena ne takšni temperaturi, se manj ogreva in ker se manj razteza in krči, je zato nekoliko daljša. Tako se oba dela konstrukcije morata raztezati in krčiti, kakršen je pač vpliv temperature. Tisti del mostu, ki ima spojiti oba dela, je namreč narejen daljši in večji. Izdelal se ni v tovarni, nego šele na licu mesta, torej ne po natančni meri. Zakaj? Temperatura igra, kakor sem že rekel, veliko vlogo. Širjenje in krčenje konstrukcije na 40 centimetrov je gotovo velik prostor in zato se je ta zadnji del, spojni del, moral prilagoditi baš tej številki krčenja in raztezavanja. Najprej se je preizkušala temperatura in zato se je ta zadnji del, spojni del, moral prilagoditi baš tej številki krčenja in raztezavanja. Najprej se je preizkušala temperatura in njene varijante, ker, kakor veste, ena temperatura je zjutraj, druga opoldan in tretja zvečer. Ugotovilo se je, da je pri temperaturi 12 stopinj krčenje in raztezavanje 40 cm. Na tej bazi se je izgotovil zadnji, spojni del železne konstrukcije.«

»Kakor sem rekel,« je segel vmes Zdravko »živi organizem.«

»In še to,« je nadaljeval Tein spremljevalec. »Ta vezava obeh delov ni mogla biti narejena kadarkoli, nego so jo morali narediti zjutraj, ker je zjutraj temperatura najmanjša.«

(Nadaljevanje)

KULTURNI OBZORNIK

Življenjepis Karla Glaserja

Sicer je raztresenih po raznih časopisih in revijah več prigodnih življenjepisov znanega slovenskega indologa in slovstveника profesorja dr. Karla Glaserja toda pravega življenjepisa, ki bi osvetlil tako zagrenjenega slovenskega znanstvenika z vseh strani, pa nismo doslej imeli. Prvič vidimo Glaserja v celotni podobi v 1.—2. številki »Časopisa za zgodovino in narodopisje«, letnik XXIX. (ki je pravkar izšel), kjer je pospremil dr. Anton Dolar svojega rojaka Glaserja v daljši razpravi (54 strani, porabil je vse znane pisane vire in žive priče poleg rokopisne Glaserjeve avtobiografije »Spomini«) od zibeli po križevem potu življenja do groba. Sicer ni to študija, ki bi v Glaserja prodirala z ostrim kritičnim očesom, vrednostno razčlenjala njegova dela in pomen za slovensko kulturo, marveč je to le »obris življenja in dela«, kakor je Dolar sam označil svojo razpravo; vendar je v razpravi toliko gradiva in v tako enoto razvrščenega, da spoznamo po njej popolnega Glaserja. In prav je, da smo dobili to delo vsaj za dvajsetletnico smrti tako iniciativnega, a tako malo razumevanega slovenskega znanstvenika.

Če na kratko pozajamemo zanimivejše podatke iz razprave, moramo omeniti, da je imel Glaser prav pomembne slovenske može za profesorje, tovariše in učence. Na gimnaziji so ga poučevali Davorin Trstenjak, Božidar Raič, Maks Pleteršnik, na univerzi Miklošič; v stiku je bil s Stritarjem in Jurčičem, njegova učenca pa sta bila med drugim Anton Aškerc in Bezenšek. Ob takih možeh si je nujno oplajal mladega duha. Njegov načrt je bil, postati »štajerski Čop in delati Slovencem čast«. Že v gimnaziji se je ogrel za sanskrt, v katerega je, dasi samouk, prodrl polagoma s tolikim umevanjem, da je postal 1883 prvi slovenski sanskrtski doktor in so se mu tako na stežaj odprla vrata do vseučiliške stolice. Toda te ni nikoli zasedel, ker je bil za tiste čase pač preveč narodno odkrit značaj. To mu je zasekalo prvo rano v sicer za znanstvom tako težeče življenje. Pri tem je hkrati trpelo njegovo slovanofilsko čuvstvo: ko je trkal na razne slovanske univerze (Lwów, Praga, Zagreb), ki pa so ga po vrsti odbijale, je resignirano vzkliknil: Slovanska vzajemnost je samo prazna beseda! Drugo razočaranje je doživel Glaser ob »Zgodovini slovenskega slovstva«. Nad to se je zgrnilo toliko negativnih ocen, ki so vsevprek rušile njegovo delo, da je njegov duševni mir zmerom bolj plahnel, njegovo spoznanje, da ga narod po krivici sodi, se je zmerom močneje zadiralo vanj. Seveda ni od kritikov nihče pomislil, da orje Glaser ledino slov. slovstvene zgodovine in da zato ni mogel zgraditi dela, ki bi bilo v vseh pogledih dognano. Glavno pa je bilo, kar je Dolar prav dobro napisal: »Tragična krivda njegovih neuspehov je v tem, da je živel na prelomu dveh dob. Sam tipični zastopnik stare generacije, je pisal in delal za novo, ki je bila v marsičem drugače usmerjena«. Ta krivda je ležala nad njim, ko je pisal slovstveno zgodovino, ko je prevajal iz sanskrta ali Shakespeare-jeve drame in priredil slovensko pesniško antologijo. Sploh vsak poizkus, nekaj novega dati Slovencem, se je zadel ob to krivdo. Težko je najti med slovenskimi kulturnimi delavci moža, ki bi mu bilo delo in življenje tako zagrenjeno kakor Glaserju. Česar ni opravila dunajska vlada, ki ga je kot zvestega Slovenca mrzila in ob vsakem koraku preganjala, je dopolnil lastni narod, ki je sleherno njegovo delo a limine odklanjal. K temu se je pridružila še tragika družinskega življenja. Ves strt in duševno prignečen k zemlji je leta 1913 podlegel kapi. Po dvajsetih letih smrti je Dolar z mirnim peresom in trezno sodbo razkril vso tragiko Glaserjevega življenja in dela in ga nam približal v pravi luči. Kljub temu, da je to le »obris življenja in dela«, je Dolar vedno vložil v razpravo mnogo svojega duha, zlasti v sestavkih »Če danes hladno presodimo«, »Da Glaserja razumemo« itd. in smo mu hvaležni za življenjepis o možu, čigar podoba nam je bila doslej močno zamegljena.

•

Med prispevki v tem zvezku »Časopisa za zgodovino in narodopisje« naj omenimo med ostalimi članki še zanimiv slovstven spor med Glonarjem in Kidričem glede tolmačenja Trubarjevega delca »Ta prvi psalm ž nega trijemi izlagami 1579«. Gre namreč zato, ali je mišljena v šesti kitici (»aku Polidor, Mrčenik tebe zlu oblagajo«) ena oseba, in sicer Polidor Montagnana, ali sta mišljeni dve osebi: Polidor Montagnana in Matija Mercina. — Zanimiv je tudi prispevek »Čop med Poljaki«, kjer je zlasti pomemben Čopov odnos do »Pana Tadeusza«. Bogatemu zvezku je dodan »Arhiv za zgodovino in narodopisje«, knjiga I., ki je posvečen spominu 70 letnice smrti Antona Martina Slomška. Tu so razvrščena Slomškova pisma, ki jih je pisal škof raznim bolj ali manj znanim sodobnikom. O tei knjigi bomo več spregovorili, ko jo dobimo v celoti.

L. G.

Cerkven koncert

v novi cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Ob priliki posvetitve nove cerkve sv. Cirila in Metoda je pomnoženi pevski zbor te župnije priredil cerkven koncert pod vodstvom Ludovika Puša. Nastopil je mešani, moški in mladinski zbor, večinoma s skladbami a cappella, deloma pa s spremljavo harmonija (ker še ni novih orgel).

Koncert je bil skrbno pripravljen. Spored so sestavljale skladbe izključno slovenskih skladateljev zadnjega časa (Železnik, Tome, Jobst, Klemenčič, Hladnik, Mav, Kimovec, Sattner, Puš in Premrl) in so imele sporedno obliko v smislu miselnosti cerkvenega leta z veličastnim zaključkom Premrlove himne »Križu povišanemu«. Vse skladbe so tudi po izberi slonele na lepi vrednosti in da so kljub deloma ne enostavnim tehničnim zahtevam prišle na spored, je priznanja vredno. Zlasti mešani zbor, ki po številu sicer ni ravno obsežen, ima lepo zvočnost, čeprav so v smislu homogenosti basi malce slabi proti skoro preizrazitim sopranom. Moški zbor je bil menda pripravljen ad hoc, vsaj njegova ne še polna zlitost bi vzbujala misel na to, dočim zvočnost sama tudi ni brez vrednot. Otroški zbor pa je najbrž še v prvih povojih, morda še zraste s časom do oprijemljivejše kakovosti. — Izvedba sama po sebi pa vzbuja tudi sorazmerno z drugimi cerkvenimi zbori priznanje. Neoziraje se na neko nesigurnost, ki se je pa od začetnega podajanja proti koncu dosti razpršila in neglede na druge manjše, tudi pri drugih zborih zelo pogoste hibe (v nekaterih skladbah intonančno padačje ali dviganje, ne prav čista intonacija pri harmonično zavitih stavkih) je treba na splošno priznati lepo sigurnost, ki priča o resnem in detajliranem pripravljanju, kar pa je najvažnejše, v izvajanju je bilo veliko pristnega in zdravega glasbenega smisla in pravega občutevanja v smislu estetskih postav. Slednje je znak, da ima zbor v svojem razvoju pravo pot in pevovodjo, ki je rojen muzik ter pozna pevske in sploh glasbene zakone. Vse to se je v podajanju lepo odražalo in budilo prava občutja. — Poslušalstvo je novo cerkev povsem napolnilo. V. U.

Slovenska plesna umetnost

V nasprotju z velikim podvigom plesne umetnosti drugih narodov je naša danes še povsem nebogljena, če sploh smemo o njej že govoriti. Kajti čeprav se moremo pobahati z nekaterimi posameznimi plesnimi osebnostmi, ki so si osvojili s to svojo umetnostjo že svetovno priznanje, je vendar široko pojmovanje in udejstvovanje v tej smeri našemu narodu še povsem oddaljeno ali pa močno neurejeno, kar moremo vedno znova ugotavljati pri raznih plesnih nastopih. Zato smo dolžni tembolj upoštevati tih trud in nekričavo prizadevanje plesalke Metode Vidmarjeve, ki je sprejela nase nalogo privatno vzgajati nam naraščaj v smislu prave in polne plesne umetnosti. Kajti po eni strani nam zmore s tem delom vsled svojega visokega pojmovanja in dovršeno izdelanega znanja, ki si ga je pridobila v tujini, in to v žarišču te umetnosti, roditi res bogate sadove, po drugi strani pa je morda prav ona (Mlakarja nam je vzela tujina) po svojem izvoru poklicana v to, da nam postavi osnove slovenski plesni umetnosti.

Trije intimni večeri iz šole moderne plesne umetnosti Metode Vidmarjeve, ki so se pred zaključenim občinstvom te dni vršili v plesni vaditeljski dvorani Vidmarjeve, so vsem prisotnim zmogli zapustiti zelo ugoden vtis. Ti večeri so imeli namen prikazati osnovno šolanje plesa in sicer tokrat le najpodrobnejšo analizo koraka in hoje z vsemi barvnimi nijansami in v raznih notranjih ekspozicijah miru in napetosti. To, kar so gojenke pokazale, izsiljuje sklepanje na izredno resnost vsega dela. Že dejstvo gibalnega pripravljanja na mestu, ki pomenja nekako uglaševanje telesa za igro, nato pa analitično prikazovanje prej omenjenega korakanja, ki je izvedeno v najtanjše podrobnosti v smislu res estetskega občutevanja, priča o veliki resnosti dela in vzbuja upravičeno vero, da more na taki osnovi dozoreti s časom skupina plesnih umetnikov, ki bodo zmogli oblikovati umetnine v pravem pojmovanju in doživljenju, pa tudi v resnem estetskem smislu. Slutnjo tega je podprla tudi končna izvedba šestih Labanovih vzmahov, ki so deloma segli do že prepričevalnih oblik. Gdčni Vidmarjevi in njeni šoli želimo samo še nadalje tako uspešnega razvoja, čeprav preko vseh prav težkih ovir.

V. U.

*

Un artiste slovène: Tone Kralj. Pod tem naslovom je prinesla »La Vie Intellectuelle«, francoski katoliški dvomesečnik, ki obravnava z raznim znanstvenim prizadevanjem verska, politična, socialna, filozofska, znanstvena, literarna in umetnostna vprašanja, članek izpod peresa Roberta Bourgeois-a, v katerem avtor izčrpno riše nastop, rast, delo, umetniške vrednote in poslanstvo Toneta Kralja v slovenski umetnosti.

Cankarjev »Martin Kačur« v hrvaščini. Kakor vidimo iz ocene v »Novostih«, je te dni izšel v »Zabavni biblioteki« prevod Cankarjevega »Martina Kačurja«. Prevod je oskrbel književnik Ivo Kozarčanin. Ocenjevalec — ar zaključuje svoje poročilo: Roman je pisan vanrednim, dinamičnim i lucidnim stilom s koloritom u maniri velikih socijalnih slikara prošloga stoljeća. Važno je još napomenuti, da je »Martin Kačur« (uz Slugu Jerneja«) jedino veče Cankarovo beletristično djelo, prevedeno na hrvatski jezik, premda je Cankar prevadjen gotovo već u svim evropskim državama. Zato su nam, nažalost, tako slabo poznati njegovi romani i novele, jer se od širokog čitaćeg općinstva ipak ne može iziskivati da čita Cankara u originalu...

Gledališče, ki ne pozna krize. Te dni smo brali v nekem dunajskem listu razgovor ravnatelja »Burgtheatra«, Röbbelinga, s časnikarji o pretekli sezoni imenovanega gledališča. Ravnatelj je med drugim povedal, da je doživel letos »Burgtheater« visok moralen kakor tudi gmoten uspeh. Igralci so predstavili občinstvu 37 premier, med katerimi so bila nekatera visokovredna dela (n. pr. Rihard III.). Poleg tega, da je gledališče nudilo mnogo kvalitetnih del (in morda prav zaradi tega), je bil tudi obisk občinstva tako številen, da letos »Burgtheater« ne pozna krize...

15 milijard knjig je izdala Sovjetska država v 15 letih svojega obstoja (tako beremo v »Prager Presse, 26. junija). Za to trditev seveda ni točnih podatkov; le na podlagi visokih naklad knjig nekaterih književnikov se domneva, da je moralo skupno število knjig doseči tako orjaško višino. Tako beremo, da je izšlo v letih od 1929—1933 samo Gorkijevih knjig v 19 milj. izvodih. Dela Šolohovsa in Novikova-Pribojsa so dosegla naklado 2 milijonov, dela Panferova in Gladkova 1.2 milijona, Alekseja Tolstega 902.000. Še višjo naklado pa so kajpada dosegle knjige (kar je pač razumljivo) Lenina in Stalina. V celoti so bile knjige, ki so izšle v Sovjetski uniji, pisane v 105 jezikih.

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

nadalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Gospodarstvo

Trgovinska pogodba z Bolgarijo

Dne 1. julija je stopila v veljavo nova trgovinska pogodba med našo državo in Bolgarijo. Ta pogodba je bila podpisana dne 24. maja letos v Belgradu in predstavlja važen mejnik v medsebojnih trgovinskih odnošajih. Zanimivo je, da je pogodba proti dosedanjim običajem sestavljena v srbohrvaščini ter bolgarščini (brez francoskih tekstov).

Pogodba obsega 24 členov in traja kot znano dve leti, odpovedni rok je tri mesece pred potekom pogodbe.

Tarifni del

Tarifni del te pogodbe je majhen in obsega za naš uvoz tele postavke: tar. post. 7/3 čebula, česen in ostali luki se zniža samo za »arpadžik« od 10 na 7 zl. Din. Tar. post. 31/1 seme sončnice ostane prejkoslej carine prosto, prav tako že v pogodbi s Francijo pogojena carinska prostost za tar. post. 33/4 seme od povrtnine. Tar. post. 317 volnene tkanine, razen izrečno omenjene, ki imajo v 1 m² teže 2. nad 500—700 gramov ostane vezana carina 230 zl. Din. Tar. post. 390 obutev iz kavčuka, s tekstilnim in drugim materialom: carina se zniža od 200 na 160 zl. Din. Tar. post. 478 kamenje za tlakovanje ostane 1.25 zl. Din, prav tako car post. 495 cevi iz žgane ilovice (doslej 3. ozir. zl. Din).

Tarifna priloga B obsega carine za uvoz v Bolgarijo, ki so določene sledeče: tar. post. (bolg. car. tarife) 84 hmelj je carine prost, tar. post. 192 b 4 žveplena kislina 3 zl. leve, tar. post. 193 ž. aceton 60, 193 z. 2 kalcijev actetat 40, 245 gips 5, 252, mlinsko kamenje 1, 258, kamenje za likanje (brusi) 1, pripomba k tar. št. 423 peči, radijatorji itd. 10, 429 ročno kovani žeblji 10, 445, kuhinjska posoda 120, 587 superfosfat je carine prost.

Pogodba vsebuje nadalje tudi sanitarnoveterinarsko konvencijo kakor tudi zaključne odredbe, ki niso samo prehodnega značaja, ampak urejajo tudi vprašanje delavstva na obeh straneh itd.

Borza v prvi polovici 1934

V naslednjem podajamo pregled tečajev zagrebške borze dne 28. junija, ko se je vršil zadnji borzni sestanek v pret. polletju ter jih primerjamo s tečaji za ultimo decembra 1933 (na dan 29. decembra 1933):

	29. dec. 1933	28. jun. 1934
7% inv. pos.	54.00— 57.00	71.00— 71.50
agrarji	25.50— 27.50	37.00— 37.50
vojna škoda pr.	296.50—297.00	304.50—305.00
begluške obv.	37.00— 38.00	54.00— 54.25
8% Bler. pos.	38.00— 39.00	62.00— 62.25
7% Bler. pos.	35.00— 35.50	55.50— 56.00
7% pos. DHP	52.00— 55.00	67.00— 68.00

Iz teh podatkov je razvidno, da so naši drž. papirji v prvi polovici leta zelo narasli. Ni pa toliko narastel promet v njih, kar bi bi bilo tudi dobro znamenje za fundiranje dviga tečajev. Posebno občutno so se dvignili dolarski papirji, najmanjši pa je dvig pri vojni škodi.

Proti šušmarstvu

V nedeljo, dne 1. julija 1934 je bil v Ptuju sestanek sodarskih mojstrov ptujskega okraja.

Sestanek je sklicalo Združenje obrtnikov sodarskih mojstrov v Mariboru zaradi šušmarstva, ker se je tako razpaslo v ptujskem okraju v sodarski stroki, da legalni sodarji sploh nimajo več dela. Da pa se da sodarskim mojstrom priliko, da se v tej zadevi potožijo in povedo direktno gg. obrtnim referentom, kaj jih tlači bolj kakor sedanja gospodarska kriza — je prosilo združenje okr. in mestno načelstvo v Ptuju, da pošlje gg. obrtna referenta na sestanek, da slišita težnje sodarskih mojstrov iz ptujskega okraja. Obrtna referenta gg. dr. Rozman, obrtni referent okr. načelstva, in Zavadlal, obrtni referent mestnega načelstva v Ptuju, sta bila navzoča in sta odgovarjala na stavljena vprašanja in po potrebi pojasnjevala. Razpravljalo se je tudi o obrtnikih sodarske stroke, ki so svoje obrte odjavili in sedaj pa naprej delajo brez oblastnega dovoljenja. Gg. referenta sta obljubila, da bosta proti takim strogo nastopala. Tajnik združenja sodarskih mojstrov g. Šenica je povabil navzoče sodarje, naj pri prijavah glede šušmarstva vsak ovaditelj le take prijave predloži, kjer so konkretni slučaji navedeni, ker druge prijave se ne morejo upoštevati.

Končno je pa obrtni referent ok. načelstva v Ptuju, g. dr. Rozman dal nasvete na podlagi prošenj navzočnih sodarjev in povabil, da prijavijo vsakega šušmarja in da morajo pri vsaki prijavi navesti konkretne slučaje in da se ni treba bati šušmarjevih groženj.

Nato se zahvali podpredsednik g. Tomažič gg. obrtnima referentoma za njihovo navzočnost in nasvete ter prosi, da jim pomagata pri tej hudi gospodarski krizi.

•

Trgovinska pogajanja z Grčijo. Vesti iz Belgrada vedo povedati, da so med našo delegacijo in grško pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe in ureditve plačilnega prometa prekinjena za toliko časa, dokler grški delegati ne dobe novih instrukcij za nadaljna pogajanja. Gre predvsem za ureditve plačil, posebno glede obračunavanja trgovskih terjatev obeh držav.

Sadjarski kongres v Mariboru. Za ta kongres se delajo že velike priprave in bodo poleg uradov zastopani vsi izvozniki iz naše države ter uvozniki našega sadja. Kongres organizira združenje sadnih izvoznikov in sadnih trgovcev v Mariboru v zvezi z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine.

Zadolžitev kmetov v Vojvodini. Po statistiki Združenja vojvodinskih bank so znašali koncem leta 1933 kmetski dolgovi pri 133 denarnih zavodih v Vojvodini 498.2 milj. Din, od tega je bilo zavarovano (večinoma hipotekarno) 358.9 milj., dočim znašajo dolgovi kmetov po protestiranih menicah, po vtoženih menicah in ostalih vtoženih obveznostih 137.2 milj., od česar je smatrati za propadlo 15.9 milj. Din. Hranilne vloge kmetov so znašale 207.6 milj. Din.

Dvig monopolskih dohodkov iz Južne Srbije. Tihotapstvo tobaka v Južni Srbiji je radi energičnega nastopa finančnih organov precej ponehalo. Zato so monopolski dohodki od tobaka in cigaret narasli v Južni Srbiji od 41.9 milij. v prvih petih mesecih lani na 44.1 milij. Din v prvih petih mesecih letos.

Vpisi v zadružni register. Zadružna klet, r. z. z o. z., Ljubljana; Mlekarska zadruga v Trzinu, r. z. z o. z.

Cenitev evropske letine pšenice. Mednarodni urad za kmetijstvo v Rimu poroča, da je bilo stanje pšenice v začetku junija v Evropi razmeroma slabejše kot prejšnji mesece, še slabše pa v primeri z lanskim letom. Cenitev žetvenih uspehov bi bila zelo tvegana, vendar se je urad lotil tega dela ter ceni letošnjo letino pšenice v Evropi (če bo vreme lepo) na 400 milj. met. stotov, dočim je znašal lanski pridelek 472 milj. stotov, pridelek leta 1932 pa 405 milj. met. stotov. To so podatki brez Rusije, odkoder poroča urad, da so si vesti nasprotujoče. Javljajo sicer o škodah, ki pa ne kažejo biti velike.

Italijanske izgube zlata. V prvih 20 dneh meseca junija je znašal odtok zlata iz Italije 115.75 milj. lir, tako da je znašal dne 20. junija zlati zaklad samo še 6586.5 milj. lir.

Popusti na nemških železnicah. Glavni zastopnik »Reichsbahnzentrale: za nemški potniški promet v Belgradu nam poroča, da so nemške državne železnice sklenile povišati popust na železnicah za inozemce in Nemce iz inozemstva od 25 na 60%. Ta popust 60% velja za dobo od 10. julija do 31. oktobra, pod pogojem, da traja bivanje v Nemčiji najmanj 7 dni. Karte za znižano ceno veljajo dva meseca.

Borza

Dne 2. julija.

Denar

Neizpremenjena sta ostala tečaja Curiha in Prage, popustili so Amsterdam, Berlin in Bruselj, narasli pa so tečaji Londona, New Yorka, Pariza in Trsta.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 9.25, na zagrebški na 9.24 in belgrajski na 9.20. - Grški boni v Zagrebu 29.95—30.65 (30.30). - Angleški funt v Zagrebu 254, v Belgradu 253.28. - Španska pezeta v Zagrebu 6.38 den., v Belgradu 6.45 zaključek.

Ljubljana. Amsterdam 2312.63—2323.99, Berlin 1314.03—1324.83, Bruselj 795.79—799.73, London 171.64—173.24, Curih 1108.35—1113.85, New York 3381.89—3410.15, Pariz 224.88—226, Praga 141.34 do 142.20, Trst 291.90—294.30.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din.

Curih. Pariz 20.29, London 15.53, New York 307.625, Bruselj 71.80, Milan 26.40, Madrid 42.05, Amsterdam 208.60, Berlin 116.50, Dunaj 72.73 (priv. 57.50), Stockholm 80.10, Oslo 76.10, Kopenhagen 69.40, Praga 12.76, Varšava 58.10, Atene 2.93, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendenca je ostala v glavnem neizpremenjena in tudi posebnih izpremememb v tečajih ni bilo. Promet je slejkoprej slab in je znašal: vojna škoda 100 kom. in 7% Bler. pos. 2000.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—71.50, agrarji 36 do 37, vojna škoda 305—307, begl. obv. 54—54.50, 8% Bler. pos. 61.50—62, 7% Bler. pos. 55—55.50, 7% pos. Državv. hip. banke 67—67.50, Kranj. ind 250 blago.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 36.50 den., vojna škoda 305—306 (305), 9. 306 den., 6% begl. obv. 54—54.50, 8% Bler. pos. 61.50 den., 7% Bler. pos. 55.50—56.25 (55, 56), 7% pos. Drž. hip. banke 67 den. — Delnice: Priv. agr banka 212—214, Impeks 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. 7% inv. pos. 71—71.50 (71), agrarji 37—37.50, vojna škoda 304—305 (305, 304), 6% begl. obv. 54—54.50 (54.40, 54.30), 8% Bler. pos 62—62.50 (62), 7% Bler. pos. 56—56.25 (56). — Delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agr. banka 213—215.

Žitni trg

Nova pšenica je tu. Žetev je še vedno v teku, prišli pa so že tudi rezultati prvih mlačev, ki kažejo, da je kakovost letošnjega pridelka izborna. Povprečna hektoliterska teža znaša 79—80 kg. Na tej podlagi se tudi že trguje novo blago, za katerega zahtevajo 117 nakladalna postaja. Staro banatsko blago stane 77 kg težko 115, za koruzo zahtevajo 104 v Banatu in 107.50 pariteta Indjija. Moka stane po kakovosti 205—215, in sicer kombinirana, samo ničla pa je cenejša. Splošen položaj glede pšenice je negotov, ker so cene odvisne predvsem od poslovanja Privilegirane izvozne družbe. Vprašanje je, kdaj bo začela nakupovati družba in po kateri ceni. Za našo pšenico kaže dobro, ker imajo naši konkurenti Madjari visoke cene, ki se gibljejo okoli 1.25 penga.

Novi Sad. Koruza: bč., srem. par. Indjija 105—106, bač. okol. Sombor 106—107, ban. 102 do 104, bač. ladja Begej 108—110, bač. ladja Tisa in Donava 109—111. — Otrobi: bč, srem. 87½ do 90, ban. 85—87½, bč. ladja 90—92½. — Ostalo neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet srednji.

Živina

Dunajski goveji sejem, dne 2. julija. Prignanih je bilo 938 volov, 402 bika in 473 krav, skupaj 1813 glav, od tega iz Avstrije 1306, iz inozemstva pa 507. Cene so bile sledeče v šil. za 1 kg žive teže: voli 0.80—1.24, biki 0.80—0.98, krave 0.75—1, klavna živina 0.50—0.74. Bikov je bilo zelo malo na sejmu, zato so tudi cene narasle za 3—4 groše, klavna živina je obdržala cene prejšnjega tedna, krave so padle v ceni za 3—5 grošev, voli pa za 4 groše pri kilogramu.

Jajca

Jajčno tržno poročilo. Kontingenti za Švico, Nemčijo in Avstrijo so zaenkrat izčrpani in je radi tega cena nekoliko nazadovala. V mesecu juliju se pa pričakuje zopet dodeljevanje kontingentov in ni izključeno, da bodo cene zopet nekaj narastle. Nekaj se izvaža v Češkoslovaško, nekaj pa tudi v Italijo. — Sv. Jurij ob juž. žel., dne 30. junija 1934.

ZAHVALA

Ginjen nad toliko pozornosti in čestitk, katerih sem bil deležen ob priliki moje 70 letnice, ne morem drugo, kakor zahvaliti se tem potom prav iskreno vsem in vsakemu.

V zadoščenje mi je, da se pošteno delo in človek v toliki meri prizna in sem poln lepih nad za bodočnost.

TEODOR KORN

Upravnika-knjigovodjo

išče Zadruga državnih službenika v Senjskem Rudniku, kateri bi bil knjigovodja in obenem tudi upravnik Zadruge za njene prodajalnice v Senjskem Rudniku in Ravni Reki. Plača 2000 Din mesečno, stanovanje, razsvetljava in kurjava. Tudi n. izključena letna nagrada za dober uspeh.

Ponudbe s priloženimi referencami, je treba poslati do 25. julija. Nastop službe 15. avgusta.

Potrebna je kavcija 10.000 (desettisoč) Din za one, ki niso državni upokojenci.

Upravni odbor.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Pralnica — Svetlolikalnica

Službe iščejo

Kuharica

srednjih let, tiha, mirna, išče mesto gospodinje pri gospodu ali v župnišču. Nastop takoj. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Anica« št. 7423. (a)

Gospodinja

srednjih let, čista, poštena, vajena vsakega gospodinjstva in kuhe, gre kamorkoli. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Samostojna« št. 7428. (a)

Službo dobe

Gospodična

s popolnim znanjem nemščine, deloma glasovirja - se sprejme takoj ali pozneje. Z znanjem francoščine ima prednost. Ponudbe s popisom, po možnosti s sliko na upravo »Slov.« Maribor št. 7201.

Rabim dekle

za prodajo zelenjave in za druga hišna dela. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7398. (b)

Usnjar. pomočnika

za vsako delo iščem za takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Cupar Ivan, usnjarna, Feričanci, Slavonija. (b)

Vnajem

Pekarno s hišo

dobro vpeljano, radi odpotovanja takoj oddam v najem. Ponudbe na: J. Moškerc, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2-II. (n)

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje

dvo- ali trisobno, išče mirna stranka dveh oseb za takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Točen plačnik« št. 7429. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

eno- in dvosobno oddam za mesec avgust; lahko tudi celo nadstropje. — Šmartinska cesta 6. (č)

Stanovanje

soba in kuhinja, se takoj odda za mesečno 100 Din. Domžale, Krakovska cesta 18. (č)

Trisobno stanovanje

s kopalnico se ugodno odda za 1. avgust pri: Mahkota, Spodnja Šiška.

Dvosobno stanovanje

visokopritlično, pri tramvajski postaji, oddam za 500 Din mesečno. Rožna dolina cesta XIX, št. 16. č

Stanovanje

sobe in kuhinje oddam s 1. avgustom. - Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 7425. (č)

Dvosobno stanovanje

suho, solnčno, zračno, pod gozdom, I. nadstropje - oddam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7426. (c)

Enosobno stanovanje

s shrambo in pritiklinami oddam s 1. avgustom. - Sv. Križ 71, poleg Kunovarja. (č)

Lepa soba

z dvema posteljama se odda. Fügnerjeva ul. 13/II, vrata 16, pri Taboru. (s)

Opremljena soba

se takoj odda. Verstovškova 7 a, Mirje. (s)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Nujno potrebujem!

Motorje na sesalni plin 30—100 KS, ležečih Diesel motorjev, parnih lokomobil, mlinske valjce - proti gotovini. Tehnični opis in ceno je poslati na Hacker, Novi Sad, Sremska 4. (k)

Glasba

Klavirji

prvovrstni instrumenti - različnih tvrdk kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri

R. WARBINEK

Ljubljana, Gregorčičeva 5

Dolgoletna garancija. — Prodaja na obroke tudi proti bančnim knjižicam. Strokovnjaška popravila in uglaševanje izvršujem točno in ceno. — Najcenejša izposojevalnica.

Prodamo

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Ia hruške

sveže, debele, kg 3.50 Din, slive, mlad fižol kg 3 Din, paradižnike, papriko, jabolka, razpošilja košare po 35 kg franko vsaka železn. postaja, G. Drechsler, Tuzla. (l)

Obrt

Železne postelje

vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravlja najceneje **Strgulec Pavel**, Gosposvetska c. 13 (Kolizej), Ljubljana. (l)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Hotel „Madeira“

Vrboska

(Dalmacija - na otoku Hvaru)

Prekrasno kopališče - Popolnoma nov, udoben in moderen hotel - Leži na sami plaži, obdan z največjim borovim gozdom - Najlepša panorama na Jadranu - Divno, bistro morje - Zrak izredno čist, diši le po borovem gozdu in morju - Za zabavo: piano, radio, motorni čolni, jedrilice, gondole itd. - Dnevna parobrodarska zveza s Splitom - Kuhinja prvovrstna in obilna - Vina najboljša - Cene pensiona za začetek radi reklame I Z R E D N O N I Z K E.

Zahtevajte takoj prospekte.

Potnika

mlinske stroke, samskega, agilnega, dobro vpeljanega na ljubljanskem trgu in okolici, strokovno izobraženega sprejme takoj večje trgovsko podjetje. Ponudbe pod „Prvovrstna moč“ na Aloma Comp., Ljubljana 7326.

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, dajte, ako je slaboten, použiti vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega **»Energina«**, za krepitev krvi, živcev in teka. Otroci, ki redno jemljejo **»Energin«**, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja. **»Energin«** za jačanje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti. **»Energin«** dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. **»Energin«** dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 19.147/33.

Posestva

Prodam novo hišo

z vrtom — pripravno za obrtnika ali upokojenca. Znamko za odgovor. Marija Čater, Kozje 99. (p)

Enonadstropna hiša

novo prekrita, sredi mesta, na prometnem kraju, zelo ugodno naprodaj. — Poizve se: Fr. Mikec, Slovenjgradec. (p)

Širite »Slovenca«!

Plitvička Jezera „BELLEVUE“

renoviran, prvovrstna oskrba, pension od Din 50·— do 75·—. — Se priporoča **Joža Krainer**

ALEKSANDROVO OTOK KRK

NAJLEPŠE KOPALIŠČE GORNJEGA JADRANA

HOTEL VILA LUCIJA

TIK OB MORJU

Penzion Din 55-65 — Prvovrstna postrežba — Zahtevajte prospekte — Ugodne pavšalne cene

Nova uprava Boris M. Plesničar (prej v Park-hotelu na Bledu)

NAZNANJAMO ŽALOSTNO VEST, DA STA UMRLA SOLASTNIKA DRUŽBE GOSPODA

ALOJZIJ KNEZ

IN

AUGUST PACCHIAFFO

POGREB SE BO VRŠIL PO DOSPETJU KRST

BLAG JIMA SPOMIN!

PACCHIAFFO, KNEZ & CO.

V CELJU

Zapustil nas je za vedno, previden s sv. zakramenti, naš predobri, nadvse ljubljeni soprog, oče, ded in brat, gospod

Ivan Graiser

veletržec z vinom in posestnik

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 4. julija ob pol 6 popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Kranju.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v večih cerkvah.

Klanc-Kranj, dne 2. julija 1934.

Žalujoče rodbine:

Graiser, dr. Gaj, podpolkovnik Janković

Mag. št. 22.184/34.

Razpis

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje

ofertalno licitacijo za napravo zbiralnih kanalov v Šiško

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra

do sobote, dne 7. julija 1934 do 11. ure dopoldne

Tam se dobe vsi razpisni pripomočki za nabavno ceno 100 Din.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 2. julija 1934.

Dr. Dinko Puc l. r.

Simončič Maks:

Galicija

9

»Tako je! Zmuzne ima prav. Hlapci smo, Slovenci pa še prav posebej, kakor je že rekel Cankar!« pripomni Žgur, ki se je ravnokar prizibal od nekod in se hotel s to pripombo nekoliko postaviti.

»Mene Cankar nič ne briga, kajti tega moža sploh ne poznam; ampak, če je rekel tako, je imel prav,« mu odgovori Zmuzne. »Še vse slabši smo. Če bi bil jaz kdaj svojemu hlapcu rekel, naj gre takole za mene po kostanj v ogenj, bi mi bil lepo fige pokazal.«

»Kaj pa domovina?« vpraša nekdo s čudno zateglim glasom.

»Prav takšno strašilo!« se oglasi Česnik. »Če imaš svoj košček zemlje, je to tvoja domovina in nihče ti je ne vzame, če je sam ne zapraviš. Pravijo (spremeni glas in oponaša našega starega): — Prideš pod Srba, ali kaj vem pod koga. — Pa pridemo, no, in mirna Bosna! Slabše nam ne bo, boljše pa tudi ne, naj nam vlada ta ali oni.«

»Res je to!« jazno pritrdi Skočir. »Pripovedujejo nam same traparije, ki nimajo ne repa ne glave. Ali se še kdo spomni, kako nam je v Gorici govoril tisti naš komandant — vrag si zapomni nejgovo ime — preden smo odšli v Galicijo? Naj bomo hrabri in samozavestni in naj ne pozabimo, kakšna čast bo za naše družine, če pademo.«

»Še pes ne povoha take časti.«

»Če bi bila meso, bi se zastrupil z njo!«

»Ko je potem na koncu govora rekel, da ni na svetu slajšega, kakor umreti za domovino, je ta šema — ganjen nad lastnimi besedami — zajokal kakor baba, da so še meni stopile solze v oči,« se norčuje Možina.

»Zato jo je pa potem tudi pošteno skupil tam pri Przemyslani, če sem prav slišal,« pravi Habič.

»Desno nogo je pustil tam,« potrdi Žgur. »Bil je tako deležen samo košček od njega tolikanj hvalisane sladkosti, pa ima najbrž že te preveč..«

»Ali slišiš,« mi polglasno reče Kovač, »kako ti zabavljajo! Kadar gre za res, se ti pa bijejo, kakor bi bili iz železa. Nikjer nimajo mere, ne v zabavljanje ne v junaštvu. Kakor otroki so. — Si poslušal Skočirja? Če bi ga slišal kdo, ki ga ne pozna, bi si prav lahko mislil: zato govori tako, ker se boji. — Pa bo v kratkem že drugič dekoriran za hrabrost. Je že stari podpisal, mi je pravil feldvebel. Saj si gotovo slišal, kakšne je uganjal pri Bobrki in Grodeku. Jaz sem kar zijal, ko sem gledal to zeleniko.«

★

»S poti, teleta, s poti, da vas ne pohodimo!« zakriči neki glas iz megle.

Prikaže se najprej debela, čokata postava, ki je vodila konje za povodce, za njim pa druga tretja...

»Eha, Jože!« kriči Zmuzne, »kaj že gremo?«

»Mi že, kakor vidiš, če nisi slep,« se mu roga debeluhar.

»Šema kvatrna! Iz tebe ni mogoče spraviti pametne besede,« se jezi Zmuzne. »Vsaj to povej, kam pojdemo, če si kaj ujel v svoja kosmata ušesa!«

»Radimno se pravi gnezdu, če sem dobro slišal,« vpije oni že daleč spredaj.

»Kje pa je to?« vprašuje nekdo.

»Nja bo, kjer hoče. Zaradi mene je lahko na drugem koncu sveta,« odgovarja drugi.

»Saj je res vseeno, če veš ali ne,« potrdi Strgulc. »V kratkem bomo itak tam — potlej bomo še predobro videli, kje je!«

Zemlja žari.

Razpokana od silne vročine leži pred nami negibna in mrtva, a vendar živa in gibajoča se, kakor prenasičen nestvor. Od prahu in potu vnete oči strmé topo v tla. Hrbti se krivijo pod težo bremena. Tako stopamo dalje, s trudnimi, opotekajočimi se koraki, ovijajoči se vsak hip v oblake prahu, podobni zleknjenemu truplu velikanske zmije.

Prah, ki se oprijemlje naših obrazov, nam jih počasi spreminja v čudno tuje, sive maske, v katerih se svetijo edino oči, a še te so kakor preprežene z umazanosivo pajčevino.

»Kakor v peči,« vzdihuje nekdo za menoj.

»Pa še poldan ni,« toži drugi.

Solnce stoji skoraj navpično nad nami. Kakor velika, razbeljena plošča visi na nebu in siplje na nas svoje žareče iskre.

»Le kanc vode da bi mogel človek dobiti, ali pa čik tobaka, pa bi bilo takoj bolje!« vzdihuje zraven mene Manfreda. Obraz mu je od vročine skoraj višnjev kakor obraz obešenca.

Imam še precejšen zavitek kislih sladkorčkov, katere mi je dala mati, ko sem se poslavljal. Ponudim mu jih nekaj in kmalu opazim, da mu je za spoznanje laže.

»Če bi bil vedel,« mi pravi, »kako takale stvarca dobro dé, bi jih bil kupil celo kilo. Pa kdo se je takrat spomnil!«

Res, kdo je mislil na take malenkosti? Od nas, ki smo odhajali, najbrž nihče. Mati? Da, mati misli na vse. Ne ve sicer, kaj je vojna, toda njeno srce ve, da je njen otrok v nevarnosti in živi prav za prav odinole še zanj. Samo nejasno zasluti ob slovesu vse trpljenje, ki te čaka in ti da na pot še nekaj malenkosti. Brezpomembne stvari, si misliš in jih vlačiš s seboj pač samo zato, ker so od nje. Nenadoma pa, v največji stiski, spoznaš vse korist tistih malenkosti.

Da, mati! Dva dni in dve noči je presedela na kolodvoru, samo da ni reva zgrešila vlaka, ki me je pripeljal iz Gorice, in ji je bilo tako mogoče pritisniti me še enkrat na svoje ljubeče srce...

V tem hipu čutim njeno bližino, njene mehke, božajoče roke in lahko mi je pri srcu. Kakor da sem se iznebil nekaj one teže, ki mi je dozdaj krivila hrbet.

Vročina je neznosna in ta bela, bliskajoča se cesta, ki zija neprestano v nas, nam reže v oči kakor nož. Vleče se nekam v daljavo, sivo in nedogledno, kjer se druži zemlja z nebom v eno samo ozko črto.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Lojze Golobič.